

Voorjaarsnota 2025

gemeente Renkum

Inhoudsopgave

Uitgangspunten	3
Beslispunten.....	4
Leeswijzer.....	5
Prognose begroting 2025 – 2029	6
Financiële bijstellingen.....	7
Monitor bezuinigingen	33
Investeringskredieten.....	50
Reserves.....	59
Bijlage 1 Overzicht van baten en lasten per taakveld	64

Uitgangspunten

Inleiding

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2025. Deze voorjaarsnota is een rapportage over de eerste drie maanden van het jaar. In deze tussentijdse rapportage melden wij recente mee- en tegenvallers ten opzichte van de Begroting 2025. Dat geeft inzicht in het financiële kader voor de Begroting 2026, die mede wordt bepaald door de meicirculaire. Bij het opstellen van de voorjaarsnota was de meicirculaire nog niet bekend. Wij sturen u hier separaat een raadsbrief over.

Voorjaarsnota op hoofdlijnen

In deze voorjaarsnota geven wij een prognose van de uitkomsten van de Jaarstukken 2025. Verder scheppen we het financiële kader voor de meerjarenbegroting. Daarvoor actualiseren we de budgetten binnen het bestaande beleid. Ook rapporteren we over de voortgang van de invulling van de bezuinigingen en melden we de voortgang van de geplande investeringen.

Meer informatie over de inhoud en de opbouw van de voorjaarsnota, vindt u in de leeswijzer.

Uitgangspunten

Bij de samenstelling van de meerjarenbegroting gelden de volgende uitgangspunten:

- Uitgangspunt is dat het bestaande gemeentelijke voorzieningenniveau, met inachtneming van hetgeen door de gemeenteraad is besloten, in de meerjarenbegroting gehandhaafd blijft. Eerder door de raad vastgestelde bezuinigingen en ombuigingen kunnen vanzelfsprekend wel leiden tot afbouw van het voorzieningenniveau.
- Voor de raming van baten lasten wordt in meerjarenperspectief de dynamische of reële methode gehanteerd. T.a.v. loon- en prijscompensatie geldt:
 - de uitgaven worden jaarlijks bijgesteld met de loon- en prijsindex (Prijsontwikkeling overheidsconsumptie CPB o.b.v. meicirculaire). Hiervoor wordt ruimte gereserveerd op de stelpost voor loon- en prijscompensatie;
 - daar waar bij het opstellen van de begroting bekend is dat sprake is van afwijkende prijsontwikkelingen ten opzichte van de index, wordt rekening gehouden met de werkelijke ontwikkelingen (cao ontwikkelingen, afspraken met verbonden partijen, afspraken op basis van overige contracten);
 - de inkomsten (OZB, leges en heffingen) worden jaarlijks met het inflatiepercentage verhoogd (Prijsontwikkeling overheidsconsumptie CPB o.b.v. meicirculaire).
- De vervangingsinvesteringen, die noodzakelijk zijn om bedrijfsmiddelen op een adequaat kwaliteitsniveau te kunnen handhaven, zijn meegenomen in de berekeningen.
- Wij streven naar kostendekkende tarieven voor gemeentelijke heffingen en leges.
- In de meerjarenbegroting is een jaarlijkse stelpost voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 95.000.
- De (meerjaren)begroting dient sluitend te zijn.

Beslispunten

Met 'het vaststellen van de voorjaarsnota' vragen we de raad:

	Onderdeel
1. goedkeuring te geven voor het bijstellen van de budgetten voor bestaand beleid voor de Begroting 2025 en de structurele doorwerking hiervan voor de meerjarenraming 2026-2029;	Financiële bijstellingen; Bijstellingen neutraal; Reserves
2. kennis te nemen van de inzet van de stelpost onvoorzien;	Financiële bijstellingen (product 4D Onvoorzien)
3. kennis te nemen van de monitor bezuinigingen;	Monitor bezuinigingen
4. het beschikbaar stellen van nieuwe kredieten, danwel wijziging van kredieten;	Investeringskredieten
5. kennis te nemen van de voortgangsrapportage inzake investeringen in 2025;	Investeringskredieten
6. het instellen van een nieuwe bestemmingsreserve Projecten producten 2J Ondernemen en bedrijvigheid, 2K Recreatie en toerisme en 2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie;	Financiële bijstellingen, product 2J Ondernemen en bedrijvigheid
7. vaststellen herziene 'baten en lasten per taakveld'.	Bijlage 1 baten en lasten per taakveld

Leeswijzer

Waarom een voorjaarsnota?

In de Financiële verordening is onder andere vastgelegd op welke manier uw raad de planning- & controlcyclus wil vormgeven. In artikel 4 van de financiële verordening is opgenomen dat het college de raad een nota aanbiedt op basis waarvan de kaders voor het volgende begrotingsjaar en de drie daarop volgende jaren kunnen worden bepaald. Op basis van deze voorjaarsnota tezamen met de meicirculaire, die u separaat wordt toegestuurd, worden de financiële kaders vastgesteld. De perspectiefnota behandelt de beleidsmatige kaders.

Opbouw voorjaarsnota

Deze voorjaarsnota bestaat uit een aantal onderdelen.

Prognose begroting 2025-2029

Dit onderdeel geeft een samenvatting van alle bijstellingen voortvloeiend uit deze voorjaarsnota en de consequenties daarvan voor de uitkomst van de meerjarenbegroting.

Financiële bijstellingen

In de voorjaarsnota legt het college verantwoording af over de eerste drie maanden van 2025 en brengt zij een aantal voor het lopende jaar actuele ontwikkelingen in beeld. Dit resulteert in het bijstellen van een aantal budgetten. Wij vragen u tijdens de raadsbehandeling in te stemmen met deze bijstellingen voor 2025 en de consequenties voor de komende jaren.

In deze voorjaarsnota worden de financiële bijstellingen op hoofdlijnen weergegeven. Dat betekent dat de financiële bijstellingen (voor mutatie reserve) van €25.000 en meer toegelicht worden. Financiële bijstellingen van minder dan €25.000 zijn verwerkt in de meerjarenbegroting, maar worden niet nader toegelicht.

Bijstellingen neutraal

In dit hoofdstuk worden de financiële bijstellingen die per saldo neutraal zijn weergegeven. Het betreft verschuivingen tussen begrotingsproducten. Het saldo van alle financiële bijstellingen van deze begrotingsproducten is nihil.

Monitor bezuinigingen

In dit hoofdstuk vindt u een specificatie van de nog openstaande bezuinigingen. Wij rapporteren de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van deze bezuinigingen.

Investeringskredieten

Op basis van de Financiële verordening rapporteren we de voortgang van de in de begroting goedgekeurde investeringen. Zonodig vragen wij u toestemming voor (nieuwe) investeringskredieten.

Reserves

In dit onderdeel geven we aan wat het verwachte verloop van de reserves is inclusief de wijzigingen op basis van deze voorjaarsnota.

Prognose begroting 2025 – 2029

Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
Primitieve begroting	239	901	886	1.068	872
Bijstellingen met resultaat	77	-134		69	167
Bijstellingen i.r.t. raadsbesluit	-32	-64	-32		
Invulling taakstellingen	109	-237	-237	-237	-237
MIP Activa	-32	-28	-35	-21	-27
Totaal voorjaarsnota	122	-462	-303	-188	-97
Meerjarenbegroting na voorjaarsnota	361	440	582	880	775

Financiële bijstellingen

In dit hoofdstuk zijn de financiële bijstellingen van de lopende (meerjaren)begroting weergegeven. Daarbij komen allereerst de mutaties per programma en de wijzigingen binnen de Algemene dekkingsmiddelen aan de orde.

Bijstelling i.r.t. raadsbesluiten

Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
Beleidsadviseur inwonersparticipatie					
Beleidsadviseur inwonersparticipatie	-32	-64	-32		
Concertzaal, budget voorbereiding aanbesteding					
Concertzaal, budget voorbereiding aanbesteding	-98				
Concertzaal, voorbereiding aanbesteding uit algemene reserve	98				
Mobiliteitsvisie experimenten en monitoring					
2E Mobiliteitsvisie uitgaven	-18	-18			
2E Mobiliteitsvisie reserve	18	18			
Totaal	-32	-64	-32	0	0

Mobiliteitsvisie

Zie raadsbesluit Mobiliteitsvisie Gemeente Renkum (176963), raad 26 maart 2025.

Beleidsadviseur inwonersparticipatie

In het aangenomen raadsvoorstel 'visie en verordening inwonersparticipatie gemeente Renkum' (raadsvergadering van 29 januari 2025) is ingestemd met formatie voor de functie van beleidsadviseur inwonersparticipatie.

Concertzaal

Zie raadsbesluit Concertzaal, budget voorbereiding aanbesteding (2025-000830), raad 26 maart 2025.

01 Samenleving

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk (daar waar de financiële bijstelling per saldo nihil is, is deze niet zichtbaar in onderstaande tabel):

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028	2029
1B Onderwijs	-56	-89	5	2	2
1C Sport en bewegen	-49	-99	1	-1	-2
1D Gezondheid	-16	-67	-67	-67	-67
1E Zorg en Veiligheid	-4	27	60	43	43
1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd	31				
1H Maatwerkvoorzieningen Wmo	-132	-28	-28	-28	-28
1J Inkomensvoorziening		30	30	30	30
Totaal	-224	-226	1	-21	-22

Indien afwijkingen volgt per product een toelichting.

1B Onderwijs	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
1B Doorwerth mutaties huurinkomsten Kindpartners			-45	6	6
Actualisatie krediet Kindpartners Doorwerth	-2	23	20	-6	-6
Actualisatie krediet Onderdeel inv.School DW sloop	-2	-3	-3	-3	-3
Actualisatie krediet School Doorwerth		70	63	-19	-19
Afwikkeling MGR 2024	8				
Desinvestering Dorendal en Wegwijzer	19		-18		
Informatiepunten Digitale Overheid	-29				
Informatiepunten Digitale Overheid Rijksinkomst	29				
Internationale Schakelklas (ISK)	-29	-29	-17		
MGR module onderwijs	4				
Nat. Programma Onderwijs	-119				
Nat. Programma Onderwijs Rijksinkomst	119				
Onderwijs achterstanden beleid	-161				
Onderwijs achterstanden beleid Rijksinkomst	161				
Subsidieverlening bibliotheek	-100	-100			
Taalhuis onderdeel subsidie bibliotheek	-16	-16	-16	-16	-16
Volwasseneducatie	-1	-1	-1	-1	-1
VSO huisvesting	45	43	43	43	43
MIP Activa	-3	-3	-3	-3	-3

1B Onderwijs	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Saldo van lasten en baten	-76	-16	24	2	2
Mutatie reserve					
1B Doorwerth mutatie reserve kapitaallasten		-26	-26		
1B Doorwerth reserve onderwijshuisvesting	4	-63	-10		
Taalhuis 3 jarige dekking uit reserve inburgering	16	16	16		
Totaal resultaat	-56	-89	5	2	2

Leerdeel Doorwerth

Vanwege diverse oorzaken is de planning nieuwbouw Leerdeel opgeschoven. Oplevering staat nu gepland begin 2027 in plaats van 2025. Deze vertraging heeft tot gevolg dat de stichtingskosten zijn toegenomen met circa € 550.000. Dit volledig aanvullende bedrag is toe te rekenen aan de stelpost- loon en prijscompensatie.

Hierbij wordt opgemerkt dat circa 25% van de investering betrekking heeft op de kindpartners. Via de huurprijs wordt dit doorberekend aan de kindpartners.

Afwikkeling MGR 2024

Er is een voordeel op de module onderwijszaken over 2024. Dit voordeel komt doordat de personeelskosten bij het Regionaal Bureau Leerlingenzaken (RBL) en de overheadkosten van het RBL lager zijn uitgevallen dan begroot. Het regionale voordeel op de module onderwijszaken is naar rato terug betaald aan de deelnemende gemeenten.

Desinvestering Dorendal en Wegwijzer

Het Leerdeel Doorwerth wordt naar verwachting in 2026 gerealiseerd en in 2027 in gebruik genomen. Dat betekent dat inbreng voor een grondexploitatieproject het perceel voor onderwijshuisvesting in 2027 ingebracht kan worden. Dit met een lagere boekwaarde dan 2025. Ofschoon de wijziging nagenoeg neutraal is betekent deze wijziging dat de inbreng met € 67.000 daalt. Reden om deze wijziging onder wijziging met resultaat te brengen.

Informatiepunt Digitale Overheid

We gaan er van uit dat (net als in 2024) een bedrag van (afgerond) € 29.000 wordt ontvangen die onderdeel vormt van de subsidie van de bibliotheek. Dit bedrag was niet eerder begroot.

Internationale schakelklas (ISK)

Nieuwkomerskinderen in de middelbare schoolleeftijd in onze gemeente gaan de eerste jaren dat zij Nederlands onderwijs volgen naar ISK Arnhem of Wageningen. Een grote toename aan leerlingen heeft bij ISK Wageningen geleid tot een ruimteprobleem. Bij gebrek aan een passende oplossing in maatschappelijk vastgoed, is het ISK Wageningen genoodzaakt om een commercieel pand te huren. De kosten voor dit pand worden de t/m schooljaar 2026/2017 naar rato verdeeld onder de regiogemeenten waarvan leerlingen naar ISK Wageningen gaan. De afspraken hierover vloeien voort uit het convenant "Internationale Schakelklas (ISK) Wageningen". Samen met andere gemeenten spannen wij ons ervoor in dat er voor de langere termijn vooralsnog een oplossing gevonden wordt in maatschappelijk vastgoed.

MGR module onderwijs

De bijdrage 2025 is minder dan het beschikbare budget.

Nationaal Programma Onderwijs

Er resteert (afhankelijk van conforme toetsing jaarrekening 2024) € 119.000 voor het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Deze overgebleven middelen mogen tot en met schooljaar 2024/2025 besteed worden. Er is een plan gemaakt voor de besteding van de overgebleven middelen. Op dit moment wordt er uitvoering gegeven aan dit plan.

Onderwijs Achterstanden beleid

Wij ontvangen onderwijsachterstandsmiddelen (OAB-middelen) van het rijk om onderwijsachterstanden tegen te gaan. De uitgaven voor het onderwijsachterstandenbeleid worden gecompenseerd door de inkomsten vanuit het Rijk.

Subsidieverlening bibliotheek

Over deze bijstelling is de raad in december geïnformeerd. Het Rijk heeft voor 2025 en 2026 een bedrag van (afgerond) €100.000 aan gemeenten toegekend voor invulling van de zorgplicht (2026) ten aanzien van de bibliotheek.

Met de septembercirculaire is dit bedrag voor 2025 in eerste instantie vrijgevallen ten gunste van het begrotingssaldo. De subsidieverlening aan de bibliotheek werd onder andere gedekt met een deel van de OAB-middelen. Het deel van de OAB-middelen dat werd ingezet voor de bibliotheek is echter gewijzigd. Hierdoor leidt het kader voor de subsidieverlening in 2025 en 2026 tot een dekkingstekort van vergelijkbare omvang als de toegekende bibliotheekmiddelen. In december is in de raad gedeeld dat dit tekort met de voorjaarsnota wordt gerepareerd. Doordat we de bibliotheekmiddelen inzetten voor de subsidie aan de bibliotheek, kunnen we de OAB-middelen gericht inzetten op andere interventies, aanvullend op het aanbod van de bibliotheek.

In 2024 blijven er mogelijk nog OAB-middelen over. Wanneer deze rijksmiddelen niet nodig blijken te zijn om noodzakelijke activiteiten i.h.k.v. het onderwijsachterstandenbeleid uit te voeren, worden deze in mindering gebracht van de €100.000 die onttrokken wordt uit de algemene middelen. Dat zal vanwege de tijdigheid met de najaarsnota 2025 zijn.

Taalhuis onderdeel subsidie bibliotheek

De afgelopen jaren is dit gedeelte van de subsidieverleningen aan de bibliotheek verwerkt op product 1F (integratie en participatie). Het taalhuis is echter niet alleen gericht op statushouders, maar heeft als doel laaggeletterdheid te verminderen voor alle inwoners.

Daarom is dit bedrag nu begroot binnen onderwijs, met een nog 3 jarige dekking uit de reserve Integratie.

Volwasseneneducatie

De bijgestelde begroting van de gemeente Arnhem betekent dat er een aanvullend budget van €559 nodig is.

VSO huisvesting

De gemeente Renkum heeft een overeenkomst met de Brouwerij om door te decentraliseren. Er zijn op basis van de leerlingentelling 1 oktober 2024 minder leerlingen door te betalen. Dat leidt ten opzichte van het budget tot voordeel, waarbij dit (gebaseerd op de voorgaande jaren) structureel wordt aangepast.

PM Taalklas

Nieuwkomerskinderen in de basisschoolleeftijd gaan het eerste jaar dat zij Nederlands onderwijs volgen naar een taalklas. Als gemeente staan wij (gedeeltelijk) garant voor de kosten van de taalklas bij de Bernhulphusschool. Het is nog onvoldoende bekend wat de exacte kosten gaan worden, wat o.a. afhankelijk is van de leerlingbekostiging die de taalklas per leerling van het Rijk zal ontvangen. De kosten voor de taalklas worden na afloop van een kalenderjaar verrekend. Voor kalenderjaar 2024 hebben we op basis van een conceptafrekening een reservering van € 9.000 gedaan. Voor 2025 kunnen we nog geen reële inschatting van de kosten maken. Zodra inzicht is in de exacte kosten voor 2025 worden deze gedeeld in de P&C-cyclus. Op basis van voorgaande jaren verwachten we dat de kosten voor 2025 onder de € 25.000 blijven.

Actualisatie IHP

Het IHP Onderwijs (integraal huisvestingsplan) uit 2021 wordt geactualiseerd. Dit betekent bijstelling op basis van uitgewerkte (en nog uit te werken) business-cases. De financiële consequenties worden naar verwachting opgenomen in de najaarsnota.

1C Sport en bewegen	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Inzet GSF	-25	-25			
Programmamanager verzelfstandiging sportparken	-50	-100			
Spuk MEOZ afwikkeling inkomsten	194				
Spuk MEOZ afwikkeling uitgaven	-194				
MIP Activa	1	1	1	-1	-2
Saldo van lasten en baten	-74	-124	1	-1	-2
Mutatie reserve					
Inzet GSF	25	25			
Totaal resultaat	-49	-99	1	-1	-2

Inzet GSF

Voor de uitvoering van het jaarlijkse beweegprogramma is inzet van buurtsportcoaches uit het Sport- en Bewegteam nodig. Om dit op eenzelfde niveau te houden als voorgaande jaar is voor dit onderdeel een bedrag van € 25.000 voor 2025 en eenzelfde bedrag voor 2026 noodzakelijk. Deze middelen worden onttrokken uit de daarvoor bestemde Algemene uitkering.

Programmamanager verzelfstandiging sportparken

De sportparken Bilderberg en Wilhelmina zijn in beheer bij de gemeente. De voetbalverenigingen OVC'85 en SCW'23 maken o.a. gebruik van deze sportparken. Na de fusie van een drietal voetbalverenigingen tot een nieuwe voetbalvereniging SCW'23 is de afspraak gemaakt om te komen tot een reconstructie van het sportpark Wilhelmina. Sportpark Bilderberg is eveneens toe aan een renovatie. Zowel reconstructie als renovatie worden uitgevoerd in nauwe samenspraak met de beiden voetbalverenigingen, SCW'23, OVC'85 en indien wenselijk ook met de andere gebruikers van het sportpark.

Voor beide sportparken zijn eerder plannen opgesteld. De toenmalige portefeuillehouder en interne projectleider hebben deze werkzaamheden uitgevoerd met inzet van een extern cultuurtechnisch adviesbureau. De portefeuille is bestuurlijk overgedragen aan de nieuwe wethouder. Parallel aan het vertrek van de voormalige portefeuillehouder is de interne projectleider langdurig uitgevallen.

De afgelopen maanden is deze laatste rol tijdelijk, naast de andere reguliere taken, intern opgevangen. Gezien omvang en tijdsduur van de nog uit te voeren werkzaamheden is dit een onwenselijke belasting. Daar bovenop komt dat het contract met het huidige cultuurtechnische bureau i.v.m. wettelijke bepalingen niet zonder nieuwe uitvraag kan worden voortgezet.

De vraagstelling in dit project is gelijktijdig ook breder geworden. Niet alleen wordt bijvoorbeeld inzet gevraagd bij sportpark Wilhelmina maar ook bij sportpark de Bilderberg. Daarnaast moet nu bij de finale vaststelling van zowel renovatie en reconstructie rekening worden gehouden met de stikstofproblematiek door de recente uitspraken van de Raad van State (dec. 2024) en de daaropvolgende besluitvorming bij de provincie Gelderland (april 2025). Ook dienen er tot slot, aanvullende afspraken te worden gemaakt over het toekomstig beheer en onderhoud, in lijn met afspraken bij andere buitensportverenigingen. We verwachten dat dit traject nog doorloopt tot eind 2026.

Dit alles vraagt om een andere projectorganisatie. Er is nu behoefte aan projectmanagement met cultuurtechnische expertise i.p.v. een cultuurtechnisch adviesbureau zoals dat nu aanwezig is. Lettende op inzet (2 dagen in de week), tijdsduur (1,5 jaar) en type expertise moet rekening worden met een bedrag van € 150.000. Dit bedrag wordt gedekt uit de reserve Organisatie.

Tot slot: We hebben het traject nu niet stilgelegd. Wat nu voorbereidt en uitgevoerd kan worden, loopt regulier door. Denk bijvoorbeeld aan planvorming, vervanging van verlichting op sportpark Wilhelmina en ecologische onderzoek op het Wilhelminapark, en regulier overleg met zowel SCW'23 als OVC'85.

SPUK MEOZ

De vaststelling over de SPUK MEOZ (Meerkosten Energie Openbare Zwembaden) is € 194.000 lager dan de verlening van € 338.000, namelijk €144.000.

Het Rijk heeft verzocht dit bedrag retour te betalen.

1D Gezondheid	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Begroting 2026 GGD	-16	-67	-67	-67	-67
Totaal resultaat	-16	-67	-67	-67	-67

Begroting 2026 GGD

De toename van de gemeentelijke bijdrage aan de GGD is toe te schrijven aan een uitbreiding van verschillende activiteiten, zoals het lokaal aanbod Nu Niet Zwanger en het Digitaal Kinddossier.

Daarnaast is het consultatiebureau verhuisd. Dit heeft gezorgd voor een hoger bedrag aan huurkosten voor de huisvesting van het consultatiebureau.

In haar begroting heeft de GGD wel een bezuiniging van 2% opgenomen. Over de te nemen bezuinigingsmaatregelen worden momenteel gesprekken gevoerd.

1E Zorg en Veiligheid	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Begroting 2026 VGGM		52	64	47	47
Extra formatie tbv de versterking van verbinding tussen zorg en veiligheid		-21			
Kosten Khonraad	-4	-3	-3	-3	-3
Veiligheidshuis doorberekening dienstverleningskosten	-2	-4	-4	-4	-4
Zorgverbinder jong volwassenen	-31	-52			
Zorgverbinder jong volwassenen (subsidie)	31	52			
MIP Activa	2	2	2	2	2
Totaal resultaat	-4	27	60	43	43

Begroting 2026 VGGM

Het voordeel bij VGGM is opgebouwd uit drie componenten:

- 1) de temporisering van het programma Samen Beter Bedrijfsvoeren (2 jaar, 12.000);
- 2) een voordeel in de herverdeling van het gemeentefonds, deze (structureel, 47.000);
- 3) Investering in de campagne ik wij brandweer (2 jaar, -7.000)

De taakstelling van 2% voor de VGGM (72K) is in de voorjaarsnota van 2024 structureel verwerkt.

Extra formatie tbv de versterking van verbinding tussen zorg en veiligheid

De complexiteit van casuïstiek met een veiligheidscomponent neemt toe vraagt om meer kennis en vaardigheden veiligheid van de sociaal consultants. Om de consultants te versterken en ondersteunen wordt de functie van procesregisseur uitgebreid met 8 uur die ingezet worden om de sociaal consultants de coachen en ondersteunen bij complexe veiligheidscasuïstiek. Het structurele karakter van deze ontwikkeling en het toekomstscenario kind en gezinsbescherming dat is aangekondigd door het rijk maakt dat budget wordt aangevraagd om deze uitbreiding structureel te maken.

Kosten Khonraad

Sinds de invoering van de Wet verplichte GGZ wordt gewerkt met het systeem Khonraad voor de informatie-uitwisseling tussen ketenpartners gebruik gemaakt van Khonraad. Dit systeem wordt regionaal vanaf januari ook ingevoerd voor de informatie-uitwisseling tussen ketenpartners bij een tijdelijk huisverbod. Hiermee wordt het werkproces geprofessionaliseerd en regionaal geüniformeerd. Hiervoor worden eenmalige kosten gemaakt (€ 1.500) en structurele kosten (€ 3.000).

Veiligheidshuis doorberekening dienstverleningskosten

Het veiligheidshuis wordt vanuit de gemeente Ede georganiseerd. Gemeente Ede heeft de kosten die zij maken voor het veiligheidshuis onderzocht en geconcludeerd dat zij te weinig kosten doorberekenen. De bijdrage van de deelnemende gemeenten is gefaseerd gecorrigeerd met in 2025 een verhoging van € 2.000 en vanaf 2026 een verhoging van € 4.000 per jaar.

Pilot zorgverbinder jong volwassenen

Er is een subsidie aangevraagd en toegekend voor een pilot die de toegevoegde waarde van een zorgverbinder die zich specifiek op jong volwassenen richt te onderzoeken. De aanleiding voor de pilot is dat steeds meer jongvolwassenen in de problemen komen en worden aangemeld door bv.

politie, woningbouw of schuldhulpverlening. Deze groep jongvolwassen loopt vast op hun weg naar volwassenheid. Vaak is er sprake van onderliggende problematiek zoals: LVB, autisme, depressie of anderszins. Het doel van dit project is het eerder signaleren van jong volwassenen die vastlopen, zodat sneller de juiste hulp ingezet kan worden en de schade beperkt blijft.

Opvang ontheemden Oekraïne

Over 2025 is er geen sprake meer van een positief financieel resultaat als gevolg van de opvang van ontheemden uit Oekraïne (2024: € 260.000 voordeel). De lasten voor de opvang zijn over 2025 hoger dan de normvergoeding waarbij tenslotte het Rijk het tekort dekt. Een belangrijk ontwikkeling is dat de richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) tot 4 mrt 2026 van kracht is. Financiering vanuit het Rijk van onze opvanglocaties loopt tot 4 mrt 2027. Onduidelijk is nog of en zo ja, tot wanneer de RTB wordt verlengd. Zolang de gemeente wordt gecompenseerd voor de kosten streeft Renkum er naar de huidige gemeentelijke opvanglocaties open te houden. Er is, naast veiligheid en zorg, aandacht voor zelfredzaamheid, taalonderwijs en begeleiding naar werk.

1F Integratie en participatie nieuwkomers	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Huisvesting statushouders (Tussenvoorziening dekking Rijksmiddelen)	-36				
Huisvesting statushouders (Tussenvoorziening via Rijksmiddelen)	36				
Totaal resultaat	0	0	0	0	0

Huisvesting statushouders

We hebben in december 2021 € 225.000 financiering ontvangen voor financiering van de regionale tussenvoorziening in Wolfheze. De uitgaven in 2024 zijn hoger dan geraamd, daardoor resteert er voor 2025 nog € 6.000 in plaats van € 42.000.

1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Afwikkeling MGR 2024	17				
Formatie Sociaal Domein		-37			
Penvoederschap regionale samenwerking	-32				
Penvoederschap regionale samenwerking inkomst	46				
Saldo van lasten en baten	31	-37			
Mutatie reserve					
Formatie Sociaal Domein		37			
Totaal resultaat	31	0	0	0	0

Afwikkeling MGR 2024

De bijdrage 2025 is minder dan het beschikbare budget.

Formatie Sociaal Domein

Om de hervormingsagenda jeugd lokaal te implementeren is extra formatie nodig. Deze formatie wordt gedekt vanuit de reserve Sociaal Domein.

Penvoederschap regionale samenwerking

Als gemeente Renkum hebben wij voor 2024 en 2025 de kosten voor het regionale penvoederschap op ons genomen. Deze waren in totaal € 50.000,-, waarvan € 18.000,- al betaald is in 2024 en er nog € 32.000,- aan kosten resteren voor 2025. De € 50.000,- aan kosten wordt verdeeld over de regiogemeenten, waardoor wij nog € 46.000,- aan inkomsten van regiogemeenten krijgen om de kosten voor het penvoederschap te dekken.

Hervormingsagenda

Onderstaande bedragen (vermenigvuldigd x € 1.000) zijn vanuit de Hervormingsagenda Jeugd in mindering gebracht op het budget jeugdzorg dat wij ontvangen vanuit het Rijk.

2025	2026	2027	2028 e.v.
45	1.407	1.498	1.440

x €1.000

Bovenstaande bedragen zijn verwerkt in onze begroting. Omdat we vanaf dit jaar minder budget voor jeugdzorg hebben, moeten we besparen. In de hervormingsagenda jeugd vanuit het Rijk zijn maatregelen opgenomen die tot deze besparing zouden moeten leiden, waaronder inperking van de reikwijdte van de jeugdzorg. Diverse plannen vanuit het Rijk zijn echter al vertraagd en van diverse plannen is onbekend wat voor besparing deze op kunnen leveren. Ook de commissie van Ark zet vraagtekens bij de haalbaarheid van de besparingen voortkomend uit de hervormingsagenda. Het Rijk heeft in de Voorjaarsnota bekend gemaakt voor 2025 t/m 2027 incidenteel 3 miljard euro extra voor gemeenten beschikbaar te stellen voor de jeugdzorg. Het is op dit moment nog onbekend hoe deze middelen verdeeld worden. Naar verwachting zal dit worden meegenomen in de meicirculaire*.

De door ons opgestelde taskforce draagt bij aan het realiseren van de besparing. De maatregelen in de taskforce zullen echter niet tot de gehele besparing leiden. Hier volgt meer informatie over in het *implementatieplan taskforce*.

Omdat het onduidelijk is wat de door het Rijk gestelde maatregelen gaan opleveren, het onduidelijk is hoe de 3 miljard extra euro voor gemeenten vanuit het Rijk zich gaan doorvertalen en de taskforce maar tot een gedeelte van de besparing zal leiden, zien we een risico bij het realiseren van de in de tabel weergegeven besparingen.

**De nadelen die voortkomen uit de hervormingsagenda zijn zoals in bovenstaande tabel weergegeven volledig verwerkt op het jeugdzorgbudget. Vermindering van de nadelen ten gevolge van de 3 miljard euro die het Rijk extra beschikbaar stelt, worden ook verwerkt op het jeugdzorgbudget.*

Lasten jeugdzorg 2023 en 2024

Ook over de kalenderjaren 2023 en 2024 (628 miljoen en 828 miljoen) stelt de commissie van Ark dat het Rijk en gemeenten samen verantwoordelijk zijn voor deze tekorten. Dit zou horen te leiden tot gedeeltelijk compensatie van deze tekorten (een zwaarwegend advies).

Hoewel in de Voorjaarsnota bekend is geworden dat het Rijk voor 2025 t/m 2027 3 miljard euro extra beschikbaar stelt voor jeugdzorg, is onduidelijk of er ook een compensatie voor de kosten voor kalenderjaren 2023 en 2024 volgt. Het kabinet heeft aan de VNG toegezegd de komende maanden naar ruimte te zoeken om gemeenten daar alsnog voor te compenseren.

Of de compensatie er daadwerkelijk komt is dus nog onbekend.

1H Maatwerkvoorzieningen Wmo	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Actieplan Team Zorg	-71	-85			
Doelgroepenvervoer	75				
Formatie kwaliteitsmedewerker	-63	-63	-63	-63	-63
Formatie Sociaal Domein		-37			
Formatie voor wachtlijstteam WMO	-179				
Leerlingenvervoer	35	35	35	35	35
Saldo van lasten en baten	-202	-150	-28	-28	-28
Mutatie reserve					
Actieplan Team Zorg	71	85			
Formatie Sociaal Domein		37			
Totaal resultaat	-132	-28	-28	-28	-28

Actieplan Team Zorg

Op het programma Zorg (Jeugd en Wmo) liggen vele uitdagingen. We hebben te maken met oplopende zorgkosten, de verplichtingen rondom hervormingsagenda, de transformatie naar dorpsgericht werken en toekomstscenario jeugd- en gezinsbescherming. Deze ontwikkelingen vragen om continuïteit, kwaliteit en toekomstbestendigheid van Team Zorg. Hiervoor is een Actieplan opgesteld. Op basis van dit Actieplan is een Fte aangetrokken. De kosten hiervoor worden in 2025 en 2026 gedekt vanuit de reserve Sociaal Domein.

Doelgroepenvervoer

De gemeente Renkum had in 2024 een positief resultaat voor het Doelgroepenvervoer (Vraagafhankelijk en route gebonden vervoer) welke voor ons wordt uitgevoerd door het BVO DRAN. Na een vergelijk van onze huidige begroting met die van het BVO DRAN zijn wij van mening dat voor dit jaar een voordeel van € 75.000 te verwachten is.

Formatie kwaliteitsmedewerker

Door de toename van meldingen en de grote instroom van nieuwe medewerkers is er aanzienlijk meer werk om te toetsen. Het is noodzakelijk voor de doorloop van het proces dat er structureel meer uren beschikbaar zijn voor team kwaliteit voor zowel Jeugdwet als Wmo.

Formatie Sociaal Domein

Om de hervormingsagenda lokaal te implementeren is extra formatie nodig. De hervormingsagenda omvat integrale ondersteuningsmogelijkheden voor zowel jeugdige als volwassen inwoners. Deze formatie wordt gedekt vanuit de reserve Sociaal Domein.

Formatie voor wachtlijstteam Wmo

Door structureel te weinig formatie, toename van meldingen, ziekte en verloop van Wmo-consulenten, is de wachtlijst in een korte tijd weer fors opgelopen. Om de wachtlijst op te lossen is tijdelijk extra inzet nodig. Zonder de tijdelijke extra inzet zal de wachttijd voor de inwoner hoog blijven. Deze tijdelijke inzet zullen we onttrekken uit de reserve Organisatie.

In de Perspectiefnota nemen we structureel één Fte op, naast de Fte zoals beschreven in het Actieplan Team Zorg. Zo zorgen we ervoor dat onze formatie strookt met de toename van het aantal meldingen. Het zorgt er daarnaast voor dat er niet opnieuw een wachtlijst zal ontstaan na de tijdelijke inzet van het wachtlijstteam.

Leerlingenvervoer

Op basis van de begroting en de verwachte uitgaven zien wij de mogelijkheid om een bedrag van € 35.000 structureel te laten vrijvallen.

1J Inkomensvoorziening	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Arbeidsmarktondersteuning	45				
Participatie-WSW	30	30	30	30	30
Saldo van lasten en baten	75	30	30	30	30
Mutatie reserve					
Arbeidsmarktondersteuning	-45				
Participatie-WSW	-30				
Totaal resultaat	0	30	30	30	30

Arbeidsmarktondersteuning (participatie-budget re-integratie)

Voor de ondersteuning van inwoners die (nog) niet betaald aan het werk kunnen, wordt meer gebruik gemaakt van Activerend werk. Er wordt € 45.000 van budget Re-integratie toegevoegd aan budget Activerend werk onder 1H. Daarnaast kan op basis van huidige bestedingen en verwachtingen € 45.000 incidenteel vrijvallen. De verwachting is dat de deelname aan het Regionaal werkcentrum Foodvalley vanaf 2026 tot hogere re-integratie-uitgaven gaat leiden. Het voorstel is om dit incidentele voordeel toe te voegen aan de reserve Sociaal domein voor de financiering van de uitvoering van het actieplan dorpsgericht werken.

Participatie-Wsw

Binnen budget Wsw ontstaan twee voordelen. Het budget voor aangepast woon-werkvervoer kan gedeeltelijk structureel vervallen. Er maken steeds minder Wsw-medewerkers gebruik van aanpast vervoer omdat er geen Wsw-indicaties meer worden afgegeven. Het budget voor de bijdrage aan Scalabor kan structureel vervallen. Er werken geen Renkumse inwoners meer bij Scalabor die onder deze regeling vallen. Het voorstel is om het voordeel in 2025 toe te voegen aan de reserve Sociaal domein voor de financiering van de uitvoering van het actieplan dorpsgericht werken. Vanaf 2026 valt het voordeel vrij.

02 Omgeving

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk (daar waar de financiële bijstelling per saldo nihil is, is deze niet zichtbaar in onderstaande tabel):

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028	2029
2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet	-3	-3	-3	-3	-3
2B Wonen	-1	-1	-1	-1	-1
2D Omgevingsvergunning	23	-15	-15	-15	-15
2E Verkeer	-11	-11	-11	-11	-11
2i Dierenwelzijn	13	3	3	3	3
2J Ondernemen en bedrijvigheid	-31	-31	-31	-31	-31
2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie	16	-5	-5	-5	-5
2M Water en riolering					
2N Afvalverwijdering en -verwerking					
2O Groenonderhoud	-2	24	24	24	24
2P Wegen, straten en pleinen	67	-3	-6	-7	-7
Totaal	72	-42	-44	-46	-46

Indien afwijkingen volgt per product een toelichting.

2J Ondernemen en bedrijvigheid	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Productieve regio Groene Metropool Regio	-31	-31	-31	-31	-31
Totaal resultaat	-31	-31	-31	-31	-31

Productieve regio Groene Metropool Regio

In februari 2025 heeft de gemeenteraad van Renkum het raadsvoorstel 'Deelname regionale agenda Groene Metropoolregio' behandeld. Tijdens deze behandeling hebben enkele raadsfracties aangegeven niet tevreden te zijn met de in het voorstel benoemde wijze van financiering van één van de vijf opgaven.

Er is geen alternatieve dekking voorhanden. Om die reden doen we in deze voorjaarsnota een aanvraag voor structureel extra budget. Dit extra budget is niet nodig wanneer we onze bijdrage zouden blijven betalen uit de binnen product 2J beschikbare budgetten.

Deel toeristenbelasting als doelbelasting voor 2J, 2K, 2L

Bij de behandeling van de begroting 2025 is een amendement aangenomen om de toeristenbelasting per 2025 te verhogen en de opbrengsten toeristenbelasting boven het begrote bedrag van € 592.000 te bestemmen voor de optionele activiteiten van de programma's 2J (economie en bedrijvigheid), 2K (recreatie en toerisme) en 2L (kunst, cultuur en cultuurhistorie).

De optionele activiteiten voor de programma's 2J, 2K en 2L worden hierdoor niet geschrapt en de ambtelijke uren blijven beschikbaar voor de uitvoering van deze activiteiten.

We hebben, op basis van de inkomsten toeristenbelasting 2023, in de begroting 2025 een bedrag van €195.000 ('doelbelasting') opgenomen voor de 3 taakvelden (61.000 voor 2J, 67.000 voor 2K

en 67.000 voor 2L). In het voorjaar 2026 kunnen we vaststellen wat de definitieve opbrengsten toeristenbelasting 2025 zijn en hoe hoog de doelbelasting voor 2025 was.

Met de huidige begroting kunnen we in elk geval alle geplande activiteiten voor 2025 voor deze drie programma's uitvoeren en hoeven er geen keuzes gemaakt te worden in activiteiten.

Instellen nieuwe bestemmingsreserve Projecten producten 2J Ondernemen en bedrijvigheid, 2K Recreatie en toerisme en 2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie

De 'bezuinigingen' op deze 3 producten nemen tussen 2025-2028 elk jaar toe. We verwachten dat de inkomsten toeristenbelasting (deel doelbelasting) over 2025 hoger zullen zijn dan noodzakelijk is om de optionele activiteiten in 2025 uit te voeren. Voor de jaren 2027 en 2028 ontstaat er mogelijk een tekort.

We stellen voor om een projectenreserve op te stellen voor deze 3 producten. Indien de werkelijke inkomsten toeristenbelasting/doelbelasting hoger uitvallen dan het begrote bedrag, kunnen deze meeropbrengsten opgenomen worden in de projectenreserve. Hieruit kunnen vervolgens eventuele toekomstige financiële tegenvallers worden gefinancierd, waardoor financiële risico's kleiner worden en we de activiteiten van deze 3 producten zoveel mogelijk kunnen voortzetten of zelfs extra activiteiten kunnen uitvoeren.

2M Water en riolering	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Elektromechanisch	-13				
Mutatie voorziening rioolheffing	29	8	6	-20	-14
MIP Activa	-16	-8	-6	20	14
Totaal resultaat	0	0	0	0	0

Elektromechanisch

De bijstelling van €13.000 bestaat uit een tweetal onderdelen. Als eerste gaat het om een bijstelling van €8.000 voor herstel werkzaamheden met betrekking tot een aantal land IBA's. Naar aanleiding van de reguliere inspecties afgelopen februari bleek meer herstel nodig te zijn dan vooraf ingeschat. De tweede bijstelling van €5.000 heeft betrekking op de afrondende werkzaamheden ten behoeve van het opstellen van nieuwe contractdocumenten en de aanbesteding van het beheer en onderhoud van de hoofdgemalen en units. Deze werkzaamheden zouden in eerste instantie in 2024 afgerond worden. Door een kwaliteitsslag is de afronding en aanbesteding doorgeschoven naar 2025. Hiermee vallen de kosten voor dat deel van de werkzaamheden in 2025.

Mutatie voorziening rioolheffing

De mutaties binnen het product 2M water en riolering worden gedoteerd cq onttrokken aan de voorziening rioolheffing.

2N Afvalverwijdering en - verwerking	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Afval algemeen ACV	-191	-191	-191	-191	-191
Inzameling oud papier	-9	-9	-9	-9	-9
Mutatie voorziening afvalstoffenheffing/ stijging afvalstoffenheffing	193	193	193	193	193
MIP Activa	7	7	7	7	7
Totaal resultaat	0	0	0	0	0

Afval algemeen ACV

Tijdens het opstellen van de afvalbegroting (in de zomer van 2024) voor het jaar 2025 is rekening gehouden met informatie zoals die op dat moment bekend was. Binnen MRA verband (Milieu Regio Arnhem) is in 2024 een nieuw verwerkingscontract voor gft Europees aanbesteed. Het resultaat hiervan is dat ten opzichte van het oude verwerkingscontract (uit 2014) de kosten fors zijn gestegen dan verwacht. De reden hiervan is dat de eisen aan de verwerking van gft zijn aangescherpt en er nauwelijks nog verwerkingscapaciteit in de markt beschikbaar is. Ook de indexering ten opzichte van 2014 speelt een rol in de stijging van het verwerkingstarief. Dit heeft geleid tot fors hogere verwerkingskosten dan vooraf begroot.

Omdat in onze groene gemeente gft verreweg de grootste fractie is, leidt dit tot een nadeel. Het nieuwe verwerkingscontract gaat in per juli 2025.

Ook de verwerking van restafval is in 2024 opnieuw in de markt gezet. Het resultaat hiervan is dat dit heeft geleid tot een lager verwerkingstarief dan het contract uit 2020. Hiermee kan een deel van het nadeel van gft gecompenseerd worden.

Voor de verwerking van grof restafval heeft zich helaas geen enkele partij zich gemeld. Met de huidige verwerker zijn afspraken gemaakt om, onder dezelfde voorwaarden het contract met een jaar te verlengen. Vanaf 2026 wordt de verwerking van grof restafval, via ACV, met een aantal andere gemeenten meegenomen met de aanbesteding van Midwaste (inkoopvereniging voor afvalverwerking).

Inzameling oud papier

De kosten van papierinzameling nemen toe omdat de inzamelaar meer uren maakt om al het papier in te zamelen. Deze uren hebben vooral betrekking op de reisafstand vanuit de vestigingslocatie (Huissen) tot aan onze gemeente.

Mutatie voorziening afvalstoffenheffing

De mutaties binnen het product 2N afval worden in 2025 onttrokken aan de voorziening afvalstoffenheffing. Voor 2026 en verder betekent dit dat de afvalstoffenheffing stijgt.

20 Groenonderhoud	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Bomenverordening	-26				
Graszaad	-2	-2	-2	-2	-2
Groenbeheer	-42				
Onderhoud openbare ruimte		26	26	26	26
MIP Activa					
Saldo van lasten en baten	-70	24	24	24	24
Mutatie reserve					
Bomenverordening	26				
Groenbeheer	42				
Totaal resultaat	-2	24	24	24	24

Bomenverordening

Het voorbereiden van het strengere beleid is vorig jaar vertraagd omdat in de bezuinigingsronde een mogelijk afschaffen van de verordening werd voorgesteld. Het afronden van het beleidstraject staat dit jaar gepland.

Onderhoud openbare ruimte

Door (tijdelijke) uitbreiding van de ruimte zijn we beter in staat om het groenafval beter te scheiden wat structureel zorgt voor lagere kosten.

Graszaad

De verhoging van de btw van 9% naar 21% op o.a. graszaad levert ons een structureel nadeel op van € 1.500.

Groenbeheer

Het restant budget uit 2024 voor de wegwerking van achterstanden binnen het groenbeheer wordt in 2025 ingezet voor het schouwen van de openbare ruimte, het opstellen van raamovereenkomsten en de aanplant van bomen in het najaar van 2025.

Mutatie reserve projecten bomenverordening

Zie de toelichting bij bomenverordening hierboven.

Mutatie reserve projecten groenbeheer

Zie de toelichting bij groenbeheer hierboven.

2P Wegen, straten en pleinen	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Civiele kunstwerken	-48				
Groot onderhoud wegen	-98				
Onderhoud openbare ruimte	-17				
MIP Activa	-1	-3	-6	-7	-7
Saldo van lasten en baten	-164	-3	-6	-7	-7
Mutatie reserve					
Civiele kunstwerken	8				
Groot onderhoud wegen	98				
Wegen reserve kapitaallasten	125				
Totaal resultaat	67	-3	-6	-7	-7

Onderhoud Openbare ruimte

Door het weer in het eerste kwartaal van 2025 is vaker gestrooid tegen gladheid dan gepland. Dit heeft voor extra kosten gezorgd.

Civiele kunstwerken

Voor het inrichten van het GIS-systeem en het invoeren van de gegevens is bij de jaarrekening 2024 budget in de reserve 'Projecten' (gekoppeld aan Civieltechnische kunstwerken) opgenomen. Voor de afronding van de werkzaamheden onttrekken we deze middelen uit deze reserve.

Om te voldoen aan de gemeentelijke zorgplicht (het in goede staat houden van civieltechnische kunstwerken) en het beheer te optimaliseren, is het wenselijk om als eerste stap een beheer- en kostendekkingsplan op te stellen. De kosten voor het opstellen van deze plannen kunnen binnen het product Wegen, straten en pleinen worden gedekt (mutatie reserve wegen).

Groot onderhoud wegen

In 2025 is meer onderhoud aan wegen gepland dan gemiddeld. Ook wordt het onderhoud dat in 2024 niet af was dit jaar afgerond. De hiervoor benodigde budget komt uit de reserve 'groot onderhoud wegen'.

Mutatie reserve wegen

Er was begroot om € 125.000 in de reserve wegen te storten. Echter is het maximum van deze reserve van € 410.000 bereikt.

Van het vrijvallende bedrag wordt €40.000 (binnen het product) besteed aan het opstellen van een beheer- en kostendekkingsplan Civieltechnische kunstwerken. Dit omdat in 2024 is besloten de civieltechnische kunstwerken niet structureel te beheren. Hierdoor ontstaat zowel een fysiek als een financieel risico. Het resterende bedrag van €85.000 zal vrijvallen.

03 Organisatie

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk (daar waar de financiële bijstelling per saldo nihil is, is deze niet zichtbaar in onderstaande tabel):

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028	2029
3C Organisatie en bedrijfsvoering	145	-40	-147	-153	-153
3D Huisvesting / Gemeentehuis	-21	92	-136	-136	-137
3E Samenwerkingsverbanden	-20	-20	-20	-20	-20
3F Goed bestuur	-34	-48	-48	-48	-48
Totaal	70	-15	-350	-357	-357

Indien afwijkingen volgt per product een toelichting.

3B Dorpsgericht werken	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Actieplan Team Zorg	-167				
Saldo van lasten en baten	-167				
Mutatie reserve					
Actieplan Team Zorg	167				
Totaal resultaat	0	0	0	0	0

Actieplan Team Zorg

Op het programma Zorg (Jeugd en Wmo) liggen vele uitdagingen. We hebben te maken met oplopende zorgkosten, de verplichtingen rondom hervormingsagenda, de transformatie naar dorpsgericht werken en toekomstscenario jeugd- en gezinsbescherming. Deze ontwikkelingen vragen om continuïteit, kwaliteit en toekomstbestendigheid van Team Zorg. Hiervoor is een Actieplan opgesteld. Op basis van dit Actieplan zijn voor dit jaar twee Fte aangetrokken. De kosten hiervoor worden gedekt vanuit de reserve Sociaal Domein.

3C Organisatie en bedrijfsvoering	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Afscheid burgemeester	-20				
Bedrijfskleding	-2	-2	-2	-2	-2
Dienstreizen	-12	-12	-12	-12	-12
Inschaling functie		-13	-13	-13	-13
Omvorming de Connectie		-72	-72	-72	-72
Verhogen Arbo budget	-13	-13	-13	-13	-13
Verzekeringen	-11	-11	-11	-11	-11
Woon werk verkeer	-23	-23	-23	-23	-23
MIP Activa	-4	6	-1	-7	-7
Saldo van lasten en baten	-84	-140	-147	-153	-153
Mutatie reserve					
Formatie voor wachtlijstteam WMO	179				

3C Organisatie en bedrijfsvoering	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Programmamanager verzelfstandiging sportparken	50	100			
Totaal resultaat	145	-40	-147	-153	-153

Bedrijfskleding

Er zijn meer mensen bij de buitendienst gekomen 4/5, o.a. boa's.

Afscheid burgemeester

In mei heeft de burgemeester afscheid genomen en is een waarnemend burgemeester benoemd. Voor het afscheid zijn bij de begroting 2025 geen middelen geraamd.

Dienstreizen

De kosten voor dienstreizen zijn gestegen, dit komt met name door de verhoging van de km vergoeding. Er is een structurele verhoging nodig naar € 16.000, hiervan wordt 9,5% gedekt uit de stelpost loon- en prijscompensatie.

Inschaling functie

Een enkele functie is beoordeeld via HR21. Geconstateerd is dat de huidige functie niet passend is. Functie is aangepast en daarvoor is een structurele verhoging van circa € 13.000 voor de formatie nodig.

Omvorming De Connectie

In oktober 2024 hebben de colleges van de aan De Connectie deelnemende gemeenten het intentiebesluit genomen om de gemeenschappelijke regeling BVO De Connectie met ingang van 1 januari 2026 om te vormen tot een gemeenschappelijke regeling van het soort Enkelvoudige centrumregeling met de gemeente Arnhem als gastheergemeente. De gemeenten Rheden en Renkum zullen dan als gastgemeenten diensten afnemen bij de gemeente Arnhem.

De bekostiging hiervan per 1 januari 2026 leidt tot een verhoging van € 72.000 van de kosten voor het dienstenpakket dat de gemeente Renkum afneemt.

Verhogen Arbo budget

De kosten voor hulp van de arbodienst worden elk jaar hoger. Dit komt onder andere door een scherpe markt en hogere lonen en prijzen. Daarom is er elk jaar € 18.000 extra nodig. Dit extra geld wordt voor € 5.000 gedekt uit de stelpost voor loon- en prijsstijgingen (bij product 4C: Overige algemene dekkingsmiddelen).

Verzekeringen

De kosten van de wettelijke aansprakelijkheidsverzekering zijn na aanbesteding in 2024 met € 6.000 gestegen. In 2024 was al een tekort ontstaan op de premie van € 5.000. Voor 2025 en volgende jaren is structureel € 11.000 extra benodigd.

Woonwerk verkeer

De kosten voor woon-werkverkeer worden elk jaar hoger. Dit komt vooral doordat de vergoeding per kilometer is verhoogd van € 0,21 naar € 0,23. Ook werken er meer mensen (meer FTE's), en daardoor nemen de kosten toe.

Daarnaast zijn de kosten voor het openbaar vervoer gestegen. Dit komt vooral omdat meer medewerkers met het openbaar vervoer reizen.

Een deel van het structureel extra benodigde budget (9,5%) wordt gedekt uit de stelpost voor loon- en prijsstijgingen (bij product 4C: Overige algemene dekkingsmiddelen).

Teruggave uren managementsupport De Connectie

Van het dienstenpakket voor managementsupport wordt structureel 12 uur minder afgenomen bij De Connectie. Het budget dat hierdoor vrijkomt binnen de begroting wordt toegevoegd aan p-budget voor het secretariaat.

Informatievoorziening en -beheer

Functioneel Beheer (FB) is ondergebracht bij het team Interne Dienstverlening (IDV) en is verantwoordelijk voor het functioneren van de informatiesystemen. De migratie van een 'on-premises' applicatie naar een 'SaaS' applicatie is een diepgaande ingreep in het applicatielandschap en vraagt een projectmatige aanpak. Daarnaast moeten er meer projecten worden uitgevoerd omdat de organisatie gebruik wil maken van nieuwe applicaties om de mee te kunnen in de transitie van digitalisering. Hiervoor is meer functioneel beheer capaciteit nodig.

De financiële middelen (€ 129.943) die hiervoor benodigd zijn gaan we vrijmaken door een verschuiving van materieel budget naar formatie budget. Per saldo budgetneutraal.

Mutatie reserve Organisatie

Formatie voor wachtlijstteam WMO. Zie de toelichting bij product 1H Maatwerkvoorzieningen Wmo. Het benodigde budget wordt uit de reserve Organisatie onttrokken.

Dekking voor het bij product 1C opgenomen budget voor de programmamanager verzelfstandiging sportparken wordt gedekt uit de reserve Organisatie.

3D Huisvesting / Gemeentehuis	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Actualisatie investering Nieuwbouw gemeentewerf	13	133	-41	-152	-151
MIP Activa	-17	-22	-22	-22	-22
Saldo van lasten en baten	-4	112	-63	-174	-172
Mutatie reserve					
Actualisatie investering Nieuwbouw gemeentewerf	-28	-30	-84	27	25
Vrijval verliesvoorziening Veentjesbrug	11	11	11	11	11
Totaal resultaat	-21	92	-136	-136	-137

Nieuwbouw gemeentewerf

In de raadsbrief van 5 december is uw raad geïnformeerd over dit project. De nieuwe werf wordt gerealiseerd aan de overzijde van de huidige werf conform het Programma van Eisen. Het plan leidt tot een hogere investering en exploitatiekosten. De stijging wordt gedekt uit de stelpost loon- en prijscompensatie en de stelpost vervangingsinvesteringen zoals opgenomen bij product 4C Overige algemene dekkingsmiddelen.

3F Goed bestuur	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Formatieuitbreiding griffie	-14	-27	-27	-27	-27
Toename vergoeding diverse commissies	-20	-20	-20	-20	-20
Totaal resultaat	-34	-48	-48	-48	-48

Formatieuitbreiding griffie

De formatie van de griffie wordt uitgebreid met 8 uur (0,22 fte). De uitbreiding van de griffie is nodig voor zowel de borging van de primaire processen, als de kwalitatieve ondersteuning en advisering van de raad. Met deze uitbreiding komt de formatie voor de griffie op 3,11 fte.

Toename vergoeding diverse commissies

De nieuwe Verordening Rechtspositie voor raads- en commissieleden (2025) voorziet in een uitbreiding van vergoedingen voor leden van bijzondere raadscommissies (vertrouwens-commissie, auditcommissie en de werkgeverscommissie).

Vorbereiding benoeming burgemeester

In 2026 zal naar alle waarschijnlijk de procedure voor de kroonbenoeming van een nieuwe burgemeester worden gestart. Bij dit proces zal (de vertrouwenscommissie van) de raad nauw worden betrokken. Voor de procedure worden kosten verwacht voor bijvoorbeeld het opstellen van een profielschets, het houden van sollicitatiegesprekken op externe locaties en de installatie van de nieuwe burgemeester. De kosten worden nader gespecificeerd bij de Najaarsnota 2025.

04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk (daar waar de financiële bijstelling per saldo nihil is, is deze niet zichtbaar in onderstaande tabel):

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028	2029
4A Algemene uitkering	135	132	223	314	405
4C Overige algemene dekkingsmiddelen	-8	-11	135	158	158
Totaal	127	122	358	472	563

Indien afwijkingen volgt per product een toelichting.

4A Algemene uitkering	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
Decembercirculaire 2024	135	132	223	314	405
Totaal resultaat	135	132	223	314	405

Decembercirculaire 2024

<i>Bedragen * € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028	2029
Berekening beginstand	63.403	62.470	64.745	67.099	69.298
Uitkeringsfactor algemeen					
Correctie accres i.v.m. revisie CBS	90	132	223	314	405
Uitkeringsfactor	45				
Totaal verschil	135	132	223	314	405
Berekening eindstand	63.538	62.602	64.968	67.413	69.703

Correctie accres i.v.m. revisie CBS

Bij de Miljoenennota 2025 zijn de ramingen 2025 en verder voor het volume accres aangepast op basis van de macro-economische verkenning (MEV) van het Centraal Planbureau. Afgelopen zomer heeft het CBS een revisie van het bbp gepubliceerd. Hierdoor zijn indexcijfers bbp van het verleden aangepast. Hierdoor wordt het volume accres aangepast omdat die is gebaseerd op het gemiddelde index tot 9 jaar terug. Het volledig doorvoeren van de CBS-revisie leidt tot een hogere bbp-index voor 2025-2029 dan in de Miljoenennota geraamd.

De correctie van het volume accres voor het gemeentefonds bedragen respectievelijk (in voorgaande tabel staan de bedragen voor de gemeente Renkum):

- 2025 € 51 miljoen
- 2026 € 91 miljoen
- 2027 € 141 miljoen
- 2028 € 201 miljoen
- 2029 € 248 miljoen

Uitkeringsfactor

Over 2025 stijgt de uitkeringsfactor door het vrijvallen van een gedeelte van de verdeelreserve 2025.

4C Overige algemene dekkingsmiddelen	Bijstelling 2025	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029
1B Doorwerth dekking uit loon- en prijscorrecties				22	22
Actualisatie investering Nieuwbouw gemeentewerf	-13	-17	9	9	9
Actualisatie krediet Kindpartners Doorwerth	2	2	2	3	3
Actualisatie krediet Onderdeel inv.School DW sloop	1	1	1	1	1
Actualisatie krediet School Doorwerth		6	8	9	8
Inzet stelpost voor dekking gemeentewerf			120	120	120
MIP Activa	2	-3	-5	-6	-6
Totaal resultaat	-8	-11	135	158	158

Nieuwbouw gemeentewerf

De hogere lasten voor de nieuwbouw gemeentewerf (product 3D) worden gedekt uit de stelpost vervangingsinvesteringen en stelpost loon- en prijsontwikkeling.

4D. Onvoorzien

Tot op heden is de stelpost onvoorzien nog niet ingezet.

Bijstellingen neutraal

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028	2029
01 Samenleving					
1B Onderwijs					
Lasten	39	42	42	42	42
Baten					
1C Sport en bewegen					
Lasten	38	38	33	33	33
Baten	-6	-5			
1D Gezondheid					
Lasten	13	79	70	70	70
Baten	-13	-9			
1E Zorg en Veiligheid					
Lasten	-575	5.355	130	130	130
Baten	582	-5.231			
1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd					
Lasten	484	428	428	428	428
Baten					
1H Maatwerkvoorzieningen Wmo					
Lasten	815	504	504	504	504
Baten	-331				
1I Minima					
Lasten	12	12	12	12	12
Baten					
1J Inkomensvoorziening					
Lasten	75	131	131	131	131
Baten					
Totaal programma	1.134	1.344	1.349	1.349	1.349
02 Omgeving					
2D Omgevingsvergunning					
Lasten		41	24	24	24
Baten					
2F Landschap, natuur en landgoederen					
Lasten	2	2	2	2	2
Baten					
2H Energie en klimaat					
Lasten		-11			
Baten					

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028	2029
2i Dierenwelzijn					
Lasten	2	2	2	2	2
Baten					
2J Ondernemen en bedrijvigheid					
Lasten	-1	-1	-1	-1	-1
Baten					
2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie					
Lasten	5	5	5	5	5
Baten					
2O Groenonderhoud					
Lasten	-45	-19	-19	-19	-19
Baten					
2P Wegen, straten en pleinen					
Lasten	63	37	37	37	37
Baten					
2Q Bos en natuurbeheer					
Lasten	30	30	30	30	30
Baten					
Totaal programma	57	86	81	81	81
03 Organisatie					
3C Organisatie en bedrijfsvoering					
Lasten	-25	43	43	43	43
Baten	36	42	42	42	42
3E Samenwerkingsverbanden					
Lasten	8	14	14	14	14
Baten					
3F Goed bestuur					
Lasten	75	55	55	55	55
Baten					
Totaal programma	94	155	155	155	155
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb					
4B Belastingen					
Lasten	34	34	34	34	34
Baten					
4C Overige algemene dekkingsmiddelen					
Lasten	-1.319	-1.620	-1.620	-1.620	-1.620
Baten					

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028	2029
Totaal programma	-1.285	-1.586	-1.586	-1.586	-1.586
Totaal	0	0	0	0	0

Verloop stelpost loon- en prijscompensatie:

In deze voorjaarsnota zijn een aantal onttrekkingen uit de stelpost loon- & prijscompensatie gedaan. Per saldo zijn deze neutraal. Het verloop van de stelpost is als volgt:

Omschrijving wijziging	2025	2026
Primitieve begroting	2.514.259	4.795.853
		16.575
1B Aanpassing vergoeding klokuren gymzaal	-4.815	-5.539
1B MGR module leerplicht		-2.624
1C Zwembad	-2.454	-2.454
1C MFC Doelum	-50.156	-50.156
1D L&P GGD		-70.000
1E indexering kosten Khonraad	-585	-585
1E Indexering veiligheidshuis	-6.518	
1E Loon- en prijsontwikkeling VGGM		-129.000
2I Dierenambulance Nederrijn inflatiecorrectie	-574	-574
2I Dierenbescherming	-3.279	-3.279
2L Meerjarige loon- en prijscompensatie lokale omroep	-5.200	-5.200
2O Begraafplaatsen onderhoud groen	-11.715	-11.715
2O Inflatie maairobots	-1.194	-2.080
2O Transport beheer	-1.537	-1.537
2P Gladheidsbestrijding	-4.701	-4.701
2P Klein onderhoud wegen	-12.780	-12.780
2P Onkruid op verharding	-7.265	-7.265
2P Straatreiniging	-9.182	-9.182
2P Verwerkingskosten RAD	-488	-488
3C Indexering PAUW applicatie	-300	-300
Arbeidsongeschiktheid verzekeringen	-1.400	-1.400
B&W salaris L&P	-3.615	-3.615
Begroting 2026-2029 de Connectie		-56.000
Berap 1 de Connectie L&P	-28.000	-28.000
Circulaire Raad en raadscommissies	-51.801	-51.801
Communicatie advertentiekosten	-1.500	-1.500
Contributies en deelnemingen	-8.489	-8.489
G/H 4,91% loon/prijs regionaal 2025 over omzet VerderGroep 2024 naar Prog.1	-1.043.741	-1.043.741

Omschrijving wijziging	2025	2026
Gelder Archief 2025	-4.736	-4.736
Gelders Archief geen indexering tgv bezuiniging		-6.000
Gemeentewerf	-400	-400
Indexering uitgaven Gelrepas	-6.225	-6.225
Indexering uitgaven Kredietbank	-4.631	-4.631
Indexering uitvoeringkst Gelre pas	-1.026	-1.026
Inzet stelpost voor gemeentewerf		
L&P Doelgroepenvervoer		-19.264
ODRA neutraal wijziging		-24.000
Sportparken	-2.476	-2.476
Verhogen Arbo budget	-5.326	-5.326
Voorstel bibliotheek 2025 inclusief gemis inflatie SPUK IDO van 1.094	-34.026	-34.026
Totaal voorjaarsnota	-1.320.135	-1.605.540
Restant stelpost	1.194.124	3.190.313

Monitor bezuinigingen

In de geamendeerd Begroting 2025 is een bedrag van € 3.940.000 aan openstaande bijstellingen en ombuigingen voor jaarlaag 2025. Het meerjarig verloop is in de volgende tabel weergegeven:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Bezuinigingen uit oorspronkelijke (excl. amendementen) Begroting 2025	4.241	5.550	5.875	6.298	6.618
Bezuinigingen van vóór Begroting 2025	188	188	188	188	188
Subtotaal	4.429	5.738	6.063	6.486	6.806
Amendementen bij Begroting 2025	-490	-17	-20	-24	-24
Totaal bezuinigingen na amendementen	3.940	5.722	6.044	6.463	6.782
Ingevuld voorjaarsnota	-2.972	-2.987	-2.877	-2.880	-2.880
Niet in te vullen taakstelling voorjaarsnota	-7	-237	-237	-237	-237
Nog openstaand	961	2.498	2.930	3.346	3.665

Mutaties

Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
Invulling taakstelling verbonden partij de Connectie	116				
Inzamelfrequentie pmd naar driewekelijks met een (vierde) klike		-230	-230	-230	-230
Vervallen taakstelling forensenbelasting	-7	-7	-7	-7	-7
Resultaat taakstelling	109	-237	-237	-237	-237

3E Invulling taakstelling verbonden partij (De Connectie)

De Connectie heeft een jaar eerder de taakstelling gerealiseerd. Dit betekent een incidenteel extra voordeel van 116.000 euro in 2025. Dit voordeel is verwerkt in de prognose voor 2025.

2N Inzamelfrequentie pmd naar driewekelijks met een (vierde) klike

De oorspronkelijke taakstelling van € 325.000 blijkt voor € 95.000 in te vullen (zie raadsbrief 2024-003781). Dit betekent dat € 230.000 niet in te vullen is en leidt tot een structureel nadeel op de lasten. Zie verder de toelichting verderop.

4B Vervallen taakstelling forensenbelasting

De taakstelling blijkt niet in te vullen en leidt tot een structureel nadeel. Zie verder de toelichting verderop.

1A Collectieve voorzieningen

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Inrichten lichte ondersteuning dmv opdracht aan derden	50	100	100	100	100	100	100	100	✓	✓	✓	✓
Toelichting:												
Totaal	50	100	100	100	100	100	100	100				

1B Onderwijs

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Cultuureducatie		10	20	30	10	20	30	30	✓	✓	✓	✓
Toelichting:	Geen besparing op uren, aangezien de werkzaamheden voortgezet worden in 2025											
Taakstelling Begroting 2020: taalbevordering/ bibliotheek	160	160	160	160			110	110	✓	—	—	✓

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Toelichting:	<p>2021: In de begrotingsbehandeling wordt besloten een deel van de taakstelling (110.000 euro) uit te stellen. 2022: - 50.000 euro van de taakstelling is ingevuld. - Voor de invulling van de overige 110.000 euro is huisvesting van de bibliotheek in het gemeentehuis onderzocht. 2023: - De huisvesting in het gemeentehuis bleek geen bezuiniging op te leveren. Per 1 november 2023 is besloten te stoppen met deze plannen. - Om de bibliotheek te kunnen blijven voorzien in het uitvoeren van haar wettelijke taken is deze taakstelling daarom sinds 2023 voor een deel van de begroting van de bibliotheek gedekt vanuit onderwijsachterstandsmiddelen (OAB-middelen). Dit zijn door het Rijk geormerkte middelen die door de gemeente besteed moeten worden aan activiteiten om onderwijsachterstanden tegen te gaan, waaronder de wettelijke taak vroeg- en voorschoolse educatie (VVE). Omdat ook verschillende activiteiten van de bibliotheek bijdragen aan het tegengaan van onderwijsachterstanden (zoals de Bibliotheek op School en de Voorleesexpres), worden de OAB middelen ook hier voor ingezet, zolang de OAB hier dekking voor biedt. 2024: er wordt huisvesting onderzocht in MFC Doelum</p>											
Taakstelling Begroting 2025: Bibliotheek			100	100			100	100				
Toelichting:	In de voorzet van het meerjarenbeleidskader schetsen we een financieel kader en beogen we duidelijkheid te bieden over de invulling van de taakstelling.											
Totaal	160	170	280	290	10	230	240					

1E Zorg en Veiligheid

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Bewustwordingsacties en preventie van verschillende vormen (online) criminaliteit en onveiligheid	1	11	11	11	1	11	11	11	✓	—	✓	✓
Toelichting:	In de bezuinigingsronde is aangegeven vanaf 2026 10.000 van dit budget dat naar Halt gaat volledig weg te bezuinigen. Halt is echter een belangrijke partner in de (preventieve) aanpak van jeugdoverlast en -criminaliteit. De samenwerking met Halt en onze partners is gegroeid, zowel bij de voorlichtingslessen als bij de aanpak in de openbare ruimte.											
Opstellen en uitvoering aanpak antidiscriminatie	12	12	12	12	12	12	12	12	✓	✓	✓	✓
Toelichting:												
Preventief (vroegsignalering) en repressief verbinding zoeken met zorg vermijdende inwoners	25	35	35	35	25	35	35	35	✓	✓	✓	✓
Toelichting:	Inhuur zorgverbinder wordt per 1-4-2025 gestopt.											
Totaal	38	58	58	58	38	58	58	58				

1I Minima

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Minima en schuldhulpverlening		20	20	20					+	✓	✓	✓
Toelichting:	In 2025 voeren we de Basisdienstverlening schuldhulpverlening in, waarvoor wij extra middelen van het Rijk krijgen (zie PPN). Eén van de opdrachten van deze basisdienstverlening is een aanpak inrichten voor specifieke doelgroepen, waaronder ondernemers. Daarom behouden we de huidige ondersteuning van ondernemers op het gebied van schuldhulpverlening. Doordat we hier nieuw budget voor krijgen, kan de geplande bezuiniging op het oorspronkelijke budget volgens plan gerealiseerd worden.											
Totaal		20	20	20								

1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Gezinsondersteuning kinderopvang	12	12	12	12	12	12	12	12	✓	✗	✗	✗
Toelichting:	Om deze besparing te realiseren moet eerst de regeling Voorziening Gezinsondersteuning Kinderopvang worden omgevormd naar de SMI-regeling. Door onvoorziene omstandigheden gaat dit langer duren dan gepland. Het is dan ook onduidelijk of de bezuiniging dit jaar al (volledig) gerealiseerd wordt.											
Totaal	12	12	12	12	12	12	12	12				

1H Maatwerkvoorzieningen Wmo

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Taskforce WMO en Jeugd	500	1.000	1.000	1.000	387	1.000	1.000	1.000	✓	✓	✓	✓
Toelichting:												
Totaal	500	1.000	1.000	1.000	387	1.000	1.000	1.000				

1J Inkomensvoorziening

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Inkomensvoorziening: benchmark armoede en schulden		3	3	3					✓	✓	✓	✓
Toelichting:												
Totaal		3	3	3								

2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Bij eigen nieuwbouwlocaties gaan voor maximale grondopbrengsten		50	245	575		50	245	575				
Toelichting:	<p>Om bij te dragen aan een sluitende begroting is ingezet op realisatie van woningbouw in eigendom van de gemeente. In eerste instantie is bij de waardering van de eigen gronden uitgegaan van winstmaximalisatie en de woonprogrammering uit de 'Woondeal 2.0'. Na debat en besluitvorming in de gemeenteraad is winstmaximalisatie gewijzigd in winstoptimalisatie. In de geamendeerde Perspectiefnota is generiek een afslag toegepast van 50% op de te verwachten inkomsten. Aan deze afslag van 50% liggen geen waarderingen ten grondslag. Daardoor zijn er ook geen bijbehorende (bijzondere) uitgangspunten beschikbaar op basis waarvan deze afslag is gebaseerd. Hierdoor is het voor het grondbedrijf niet in te schatten in welke mate dit percentage zou moeten worden bijgesteld. Hierover kan het grondbedrijf geen uitspraken over opbrengsten doen met uitzondering voor het jaar 2026: De opbrengst van € 50.000,- (of zelfs het dubbele) wordt nog steeds als reële mogelijkheid gezien.</p> <p>Sinds het toepassen van de afslag van 50% is de opbrengstpotentie van eigen gronden drastisch afgenomen. Op 18-12-24 heeft de Raad van State namelijk uitspraak gedaan. De gevolgen van deze uitspraak is onder andere dat intern salderen weer vergunningplichtig is. Daarnaast is de provincie Gelderland voornemens een zonering aan te brengen van 500 meter gerekend vanaf rand van bepaalde stikstofgevoelige natuur. Het gros van de woningbouwlocaties in onze gemeente is naar verwachting hierbinnen gelegen. De verwachting is dat binnen deze zone (voorlopig) geen natuurvergunningen voor woningbouw meer worden afgegeven. Door de uitspraak van de Raad van State en het in ontwikkeling zijnde beleid van de provincie wordt vooralsnog verwacht dat het overgrote deel van de doorgerekende woningbouwlocaties in onze gemeente niet meer (op tijd) ontwikkeld kunnen worden.</p> <p>Daarnaast verwachten wij dat het afgeven van natuurvergunningen een vertraging oploopt. Hierdoor schuiven de opbrengsten van de nog wel te ontwikkelen locaties naar verwachting circa twee jaar op. Daarnaast verwachten we dat het succesvol beroep doen op de Stikstofbank nog minder kansrijk is geworden c.q. onmogelijk kan zijn geworden.</p> <p>Naast de stikstofproblematiek kan ook de op 18-08-2024 van kracht geworden zijnde Europese natuurherstelwet, de Global Goals uit het coalitieakkoord en de net-congestie nog een negatief effect hebben op zowel de opbrengsten als de planning.</p>											
Integrale ontwikkeling leefomgeving	40				40							
Toelichting:	Deze bezuiniging kan conform plan doorgevoerd worden. Hier zijn geen externe partijen bij betrokken.											

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Totaal	40	50	245	575	40	50	245	575				

2D Omgevingsvergunning

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Het door de commissie ruimtelijke kwaliteit toetsen van bouwplannen aan onze	26	26	26	26	26	26	26	26	✓	✓	✓	✓
Toelichting:	<p>Er is afgesproken op drie manieren invulling te geven aan de bezuinigingen op de CRK op korte termijn. Dit zijn de volgende acties:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verhogen baten (via legesverordening en facturatie) - is gebeurd via de legesverordening, daarmee is huidige werkwijze kostendekkend - Verminderen kosten (minder adviezen, lagere tarieven, efficiëntie) - loopt in overleg met het Gelders Genootschap - Alternatieve werkwijze (interne advisering, verschaalde nota, welstandsvrij maken) - loopt intern en samen met Gelders Genootschap <p>Voor de voorjaarsnota en onderwerp 2D is het eerste punt met name van belang. Om de andere punten te kunnen onderzoeken is in de legesverordening 2025, door de raad vastgesteld op 18 december 2024, de tariefbepaling van het Gelders Genootschap een op een overgenomen. Daarmee is de advisering van de commissie gedekt vanuit een aanvullende inkomstenstroom in de leges. Deze komen in gezamenlijkheid met de overige leges binnen. De totale kosten voor de advisering door de CRK worden apart geboekt. Dit bedrag wordt later aangevuld door de inkomsten vanuit de totale legesinkomsten. Zo vindt de advisering kostendekkend plaats.</p>											
Milieuleges invoeren	24	24	24	24	24	24	24	24	✓	✓	—	—
Toelichting:	In de legesverordening van 2025 zijn milieuleges opgenomen. Het is echter afhankelijk van het aantal aanvragen welk bedrag er uiteindelijk aan milieuleges binnenkomt.											
Totaal	50	50	50	50	50	50	50	50				

2E Verkeer

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Verkeersveiligheid: monitoren en evalueren van verkeersveiligheid, en treffen van verkeersveiligheidsmaatregelen	15	15	15	15	15	15	15	15	✓	✓	✓	✓
Toelichting:												
Totaal	15	15	15	15	15	15	15	15				

2G Milieu en duurzaamheid

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Inzet mediation en maatwerk trajecten	27	27	27	27	27	27	27	27	✓	✓	—	—
Toelichting:	de ODRA is in januari niet bij de mediation bijeenkomst aangesloten. Dat heeft tot nu toe 2x104 bezuiniging opgeleverd, van de in het totaal €2000 die op de uren van de ODRA bezuinigd moest worden. Omdat er nog wel één mediation traject loopt is de verwachting wel dat niet de gehele bezuiniging gehaald kan worden. Gezien de tijd en moeite die door alle partijen in dit traject gestopt is, is het niet wenselijk om dit traject nu af te breken. Dat zou financieel ook heel ongunstig zijn omdat we dan veel kosten gaan maken voor alle procedures en rechtszaken die weer hervat gaan worden (ongeveer 12 stuks). Dat is een veelvoud van de kosten voor de mediation.											
Totaal	27	27	27	27	27	27	27	27				

2H Energie en klimaat

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Beleid klimaatadaptatie: inwoners (stimuleren afkoppelen en vergroenen)	20	20	20	20					+	✓	✓	✓
Toelichting:	Conform de toelichting op de begroting wordt de bezuiniging van 20k niet gerealiseerd door te stoppen met het stimuleren van bewoners klimaatadaptatieve maatregelen te treffen. Daarom een inhoudelijke, positieve afwijking.											
Beleid opstellen, informeren, motiveren en enthousiasmeren van bestuur en medewerkers inwoners om meer circulair te handelen	15	10	10	10					✓	✓	✓	✓
Toelichting:												
Informeren, motiveren en enthousiasmeren van inwoners om meer circulair te handelen	5	5	5	5					✓	✓	✓	✓
Toelichting:												
Ondersteunen van duurzame initiatieven van inwoners, instellingen, organisaties en bedrijven	20	20	20	20					✓	✓	✓	✓
Toelichting:	Zoals vastgesteld in de toelichting op de bezuiniging wordt 12,5k gerealiseerd met een bezuiniging op het ondersteunen van duurzame initiatieven. De overige 7,5k wordt gerealiseerd door de uitvoering van de Transitievisie Warmte anders vorm te geven.											
Realiseren zon op dak	4	4	4	4					✓	✓	✓	✓
Toelichting:												
Stimuleren verduurzaming utiliteitsbouw: uitvoeren Regionaal Expertiseteam Energie		10	10	10					✓	✓	✓	✓
Toelichting:												
Uitvoeren van Transitievisie Warmte (o.a. wijkuitvoeringsplannen en onderzoek warmtenet)	40	40	40	40					✓	✓	✓	✓

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Toelichting:	Conform de toelichting op de begroting wordt 8k meer bezuinigd op de uitvoering van de Transitievisie Warmte waardoor ook duurzame initiatieven nog ondersteund kunnen worden.											
Totaal	104	109	109	109								

2J Ondernemen en bedrijvigheid

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Behouden en verbeteren van werklocaties	33	33	33	33	33	33	33	33	✓	✓	✓	✓
Toelichting:	Indien de gemeenteraad besluit om deel te nemen aan de opgave Productieve Regio van de GMR, zal dit budget hieraan uitgegeven moeten worden. Het budget komt voort uit het deel 'doelbelasting' van de inkomsten toeristenbelasting en is geen bedrag dat structureel beschikbaar is gesteld voor deze opgave. Er komen geen ambtelijke uren vrij.											
Detailhandel		35	35	35		35	35	35	✓	✓	✓	✓
Toelichting:	geen bezuiniging voor 2025. Er komen geen ambtelijke uren vrij.											
Loketfunctie voor ondernemers		7	7	7		7	7	7	✓	✓	✓	✓
Toelichting:	Structureel is dit bedrag bezuinigd, maar wordt vanaf 2025 betaald uit de 'doelbelasting toeristenbelasting'. Activiteit wordt dus voortgezet. Er komen geen ambtelijke uren vrij.											
Stimuleren lokale (vrijetijds) economie		10	10	10		10	10	10	✓	✓	✓	✓
Toelichting:	geen bezuiniging in 2025. Er komen geen ambtelijke uren vrij.											
Verhoging toeristenbelasting t.b.v. inzet product 2J, 2K, 2L		-61	-61	-61		-61	-61	-61	✓	✓	✓	✓
Toelichting:	Het bedrag dat opgenomen is in de begroting is een inschatting op basis van voorgaande jaren. Mogelijk zijn de inkomsten hoger en heeft dit voordeel voor de budgetten van 2J, 2K, 2L. Er bestaat echter ook een risico dat er door externe factoren minder overnachtingen in onze gemeente zullen plaatsvinden en het begrote bedrag niet behaald wordt.											

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Totaal	-21	24	24	24	-21	24	24	24				

2K Recreatie en toerisme

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Fysieke infrastructuur en bestemmingsmanagement	30	30	30	33	30				✓	✓	✓	✓
Toelichting:	Structureel is dit bedrag bezuinigd, maar wordt vanaf 2025 betaald uit de 'doelbelasting toeristenbelasting'. Activiteit wordt dus voortgezet. Er komen geen ambtelijke uren vrij.											
Uitvoering geven aan het basisuitvoeringsplan behorend bij de visie Recreatie en Toerisme				60				60	✓	✓	✓	✓
Toelichting:												
Uitvoering geven aan het basisuitvoeringsplan behorend bij de visie Recreatie en Toerisme									✓	✓	✓	✓
Toelichting:	Compensatie vanuit toeristenbelasting. Zie 2J voor financiële consequenties.											
Verhoging toeristenbelasting t.b.v. inzet product 2J, 2K, 2L	-67	-67	-67	-67	-67	-67	-67	-67	✓	✓	✓	✓
Toelichting:	Compensatie vanuit toeristenbelasting. Zie 2J voor financiële consequenties.											
Totaal	-37	-37	-37	26	-37	-67	-67	-7				

2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Het verkopen of commercieel maken van de Concertzaal in Oosterbeek	54	54	54	54	54	54	54	54				
Toelichting:	Voor de aanbesteding van de Concertzaal is een proces opgestart en een budget toegekend door de raad. Uitgangspunt is exploiteren tbv kunst & cultuur. Of dit haalbaar is en daarmee ook de taakstelling ingevuld kan worden, zal blijken uit de marktconsultatie. Daarover wordt de raad in juni 2025 geïnformeerd.											
Uitvoeren activiteiten cultuurvisie / basisinfrastructuur / kunstenaargemeente	14	35	52	68	14	35	52	68				
Toelichting:	Wordt gecompenseerd vanuit toeristenbelasting. Omdat de werkzaamheden worden voortgezet, levert dit geen besparing op in FTE											
Uitvoeren culturele activiteiten Gelders Arcadië	25	25	25	25	25	25	25	25				
Toelichting:	Wordt gecompenseerd vanuit toeristenbelasting. Omdat de werkzaamheden worden voortgezet, levert het geen besparing op in FTE.											
Uitvoeren en begeleiden van lokale activiteiten voor de Airborne Herdenkingen en samenwerking met de Airborne-gemeenten binnen de Airborne-regio met activiteiten rondom herdenken, beseffen en beleven	10	10	10	10	10	10	10	10				
Toelichting:	Wordt gecompenseerd vanuit toeristenbelasting. Omdat de werkzaamheden worden voortgezet, levert dit geen besparing op in FTE											
Verhoging toeristenbelasting t.b.v. inzet product 2J, 2K, 2L	-67	-67	-67	-67	-67	-67	-67	-67				
Toelichting:	Compensatie vanuit toeristenbelasting. Zie 2J voor financiële consequenties.											
Totaal	36	57	74	90	36	57	74	90				

2N Afvalverwijdering en -verwerking

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Inzamelrequentie gft in de wintermaanden om de 4 weken	25	25	25	25	25	25	25	25	✓	✓	✓	✓
Toelichting:	ACV is geïnformeerd dat vanaf het jaar 2026 gft tijdens de drie wintermaanden (december, januari en februari) om de vier weken moet worden ingezameld. Deze inzamelrequentie start per 1 januari 2026.											
Inzamelrequentie pmd naar driewekelijks met een (vierde) kliko	325	325	325	325	95	95	95	95	—	—	—	—
Toelichting:	De eerdere inschatting dat met deze maatregel 325k wordt bezuinigd is onjuist. De werkelijke bezuiniging die behaald kan worden is 95k. Dit is 22 oktober met een raadsbrief (kenmerk 2024-003781) meegedeeld, voorafgaand aan de begrotingsbehandeling in oktober 2024. In maart 2025 is echter bekend geworden dat er een nieuwe Ketenovereenkomst met Verpact wordt afgesloten door de VNG. Deze wordt tijdens het VNG congres van medio juni 2025 aan de leden voorgelegd. Hierin is opgenomen dat de vergoeding voor ingezameld pmd met zakken hoger wordt dan met kliko's. Dit maakt dat de wijziging naar de inzameling met kliko's mogelijk negatief uitvalt. Zolang niet duidelijk is wat de consequenties van de nieuwe Ketenovereenkomst zijn, is de overstap naar kliko's economisch onverantwoord. De uitrol wordt daarom voorlopig uitgesteld.											
Openingstijden afvalbrengrstation verlagen met een halve dag	25	25	25	25	-12	25	25	25	+	+	+	—
Toelichting:	Vanaf 1 juli 2025 is het afvalbrengrstation gesloten op donderdag. Deze maatregel gaat daarmee een half jaar eerder in dan vooraf bedacht. Hierover is ACV reeds gecommuniceerd. Dit kan leiden tot meer drukte op het afvalbrengrstation tijdens de overige openingsuren.											
Verhoging OZB als compensatie verlaging afvalstoffenheffing	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5				
Toelichting:												
Voorlichting, educatie en handhaving op aanbieden van afval	5	5	5	5	5	5	5	5	✓	✓	✓	✓
Toelichting:												
Totaal	375	375	375	375	-12	145	145	145				

2P Wegen, straten en pleinen

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Openbare verlichting vervangen en beheren	3	3	3	3	3	3	3	3	✓	✓	✓	✓
Toelichting:												
Wegen onderhoud goedkoopste tegel	10	10	10	10	10	10	10	10	✓	✓	✓	✓
Toelichting:												
Totaal	13	13	13	13	13	13	13	13				

3B Dorpsgericht werken

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Organiseren en faciliteren jongerenraad	4	4	4	4					✓	✓	✓	✓
Toelichting:												
Totaal	4	4	4	4								

3C Organisatie en bedrijfsvoering

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Inhuur personeel	150	150	150	150	150	150	150	150	✓	✓		
Toelichting:	<p>Bij deze taakstelling is als actie ingezet op het omzetten van (tijdelijke maar structurele) inhuur naar vaste formatie. Vaste formatie is doorgaans minder kostbaar dan inhuur. Bij twee functies is dit inmiddels in gang gezet/gelukt. Op deze manier wordt verwacht dat deze taakstelling wordt gehaald. Overigens wordt hierbij niet uitgegaan van taakvermindering, maar dus van invulling via 'eigen' medewerkers.</p> <p>We hebben 2 vaste medewerkers weten te werven die ingezet worden in plaats van inhuur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Coordinator grondbedrijf • Projectmanager RO 											
Totaal	150	150	150	150	150	150	150	150				

3E Samenwerkingsverbanden

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Verbonden partijen	250	250	250		108	108	108		■	■	■	■
Toelichting:	<p>Onze bestuurders hebben acties uitgevoerd om de financiële situatie van de gemeente onder de aandacht te brengen. Veel verbonden partijen hebben concrete acties gestart om hun eigen begroting tegen het licht te houden. Dit heeft geresulteerd in plannen om de bijdragen van de gemeenten naar beneden bij te stellen. Zo hebben bijvoorbeeld onze verbonden partijen 'de Connectie', 'Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen' en 'Gelders Archief' plannen gemaakt die bij zullen dragen aan onze taakstelling. Hoewel een bijdrage van de 'BNG' nog uitstaat, voorzien we dat de taakstelling voor 2026 niet behaald zal worden. Voor 2027 en de daaropvolgende jaren is het realiseren van de taakstelling afhankelijk van de bestuurlijke afspraken die regionaal worden gemaakt.</p> <p>De Connectie heeft een jaar eerder de taakstelling gerealiseerd. Dit betekent een incidenteel extra voordeel van 116.000 euro in 2025.</p>											
Totaal	250	250	250		108	108	108					

4B Belastingen

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2025				Voortgang			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
Extra verhoging OZB	2.579	3.052	3.052	3.052	483	483	483		✓	✓	✓	✓
Toelichting:	De aanslagen gemeentelijke belastingen zijn eind februari 2025 opgelegd. De hiermee gerealiseerde opbrengst en de prognose van nog op te leggen aanslagen OZB tezamen zullen leiden tot de beoogde extra OZB opbrengst.											
Innen van Forensenbelasting	7	7	7	7					—	—	—	—
Toelichting:	Nadere uitwerking van de implementatie van een forensenbelasting in de gemeente Renkum laat zien dat de verhouding van de uitvoeringskosten ten opzichte van de potentiële opbrengst van € 7.000 ongeveer 50% is. Zoals aangegeven in december vraagt de heffing van forensenbelasting om een goede voorbereiding. Zo moest er een verordening opgesteld worden, belastingplichtigen in kaart gebracht worden en nadere afspraken gemaakt worden met de Connectie. Uit de uitwerking blijkt nu dat de inzet niet in verhouding staat met de opbrengsten. Daarmee valt de forensenbelasting af als realistische bijdrage aan het realiseren van de taakstelling. Bij de Voorjaarsnota 2025 zal de raming van de forensenbelasting afgevoerd worden uit de begroting.											
Verhoging toeristenbelasting door toename overnachtingen en tarieven	195	195	195	195	195	195	195	195	✓	✓	✓	✓
Toelichting:	Het bedrag dat opgenomen is in de begroting is een inschatting op basis van voorgaande jaren. Mogelijk zijn de inkomsten hoger en heeft dit voordeel voor de budgetten van 2J, 2K, 2L. Er bestaat echter ook een risico dat er door externe factoren minder overnachtingen in onze gemeente zullen plaatsvinden en het begrote bedrag niet behaald wordt.											
Totaal	2.781	3.254	3.254	3.254	195	678	678	678				

Investeringskredieten

Nieuwe/ wijziging investeringen

Renkum herontwikkeling A. Schweitzerschool IHP-loc

Verhoging van het voorbereidingskrediet met € 150.000. Voor toelichting zie voortgang investeringen onderdeel voorbereidingskredieten projecten.

Verhoging bestaande kredieten onderwijshuisvesting Leerdeel Doorwerth (inclusief gedeelte kindpartners en sloop)

Gebaseerd op een herberekening van de VNG norm 2025 en een aanname van de VNG norm stijging in 2026 tot en met januari 2027 is er bijstelling van de door de gemeente te faciliteren bedragen (onderstaand schema). Daarnaast zijn de sloopkosten van De Atlas (voormalige Wegwijzer) bijgesteld aangezien dit bedrag dateert uit 2019.

We vragen om autorisatie van aanvullend kredietbedrag van €644.066. Voor verdere toelichting wordt ook verwezen naar programma 1B.

Onderdeel	Voor VJN 2025	VJN2025	Na autorisatie voorjaarsnota
Leerdeel	6.076.024	425.970	6.501.994
Kindpartners	1.969.793	138.096	2.107.889
Beide	8.045.817	564.066	8.609.883
Sloopkosten	220.000	80.000	300.000
Totaal	8.265.817	644.066	8.909.883

Voortgang investeringen

1B Onderwijs

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2025			
Onderdeel inv.School DW sloop	300.000	18.654	281.346
Totaal	300.000	18.654	281.346

Omschrijving	Toelichting
School Doorwerth	In april 2024 heeft uw raad op basis van de investeringsraming (Definitief Ontwerp) een aanvullend krediet toegekend voor de nieuwbouw van het Leerdeel waar de kindpartners integraal onderdeel van zijn. De investeringsraming was bepaald op einde werk in 2025. De nieuwe planning gaat nu uit van oplevering in februari 2027. Dit leidt tot een hogere investering van € 564.066,-. Zie verder ook hoofdstuk 1.4.3.1.2. (1B Onderwijs)
Kindpartners Doorwerth	In april 2024 heeft uw raad op basis van de investeringsraming (Definitief Ontwerp) een aanvullend krediet toegekend voor de nieuwbouw van het Leerdeel waar de kindpartners integraal onderdeel van zijn. De investeringsraming was bepaald op einde werk in 2025. De nieuwe planning gaat nu uit van oplevering in februari 2027. Dit leidt tot een hogere investering van € 564.066,-. Zie verder ook hoofdstuk 1.4.3.1.2. (1B Onderwijs). De kosten voor de kindpartners worden in de huur verrekend.

Omschrijving	Toelichting
Onderdeel inv.School DW sloop	De gymzaal aan de Mozartlaan is in september weggehaald. In 2025 wordt het terrein voor de nieuwbouw Leerdeel bouwrijp gemaakt waarna de realisatie kan starten. Oplevering staat gepland februari 2027. De sloop van de school De Atlas vindt plaats na oplevering van het nieuwe Leerdeel.

1C Sport en bewegen

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2026			
Optimalisatie Wilhelmina Sportpark	100.000	65.937	34.063
Totaal	100.000	65.937	34.063

Omschrijving	Toelichting
Optimalisatie Wilhelmina sportpark	De afgesproken activiteiten voor reconstructie en revitalisering van de kernsportparken kan alleen uitgevoerd worden wanneer we de financiële middelen uit voorgaande jaren ook kunnen inzetten. Anders verwachten we op basis van de huidige inzichten dat we te weinig financiële middelen beschikbaar hebben en de plannen niet kunnen realiseren.

02 Omgeving

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2025			
Bram Streeflandweg Renkum			
Riolering A4	1.325.000	1.050.774	274.226
Wegen	900.000		900.000
HWA H4	275.000		275.000
Bram Streeflandweg Renkum	2.500.000	1.050.774	1.449.226
Stationsweg Oosterbeek			
Wegen	1.344.000	1.483.741	-139.741
Riolering A4	980.000	432.858	547.142
HWA H4	476.000	210.245	265.755
Stationsweg Oosterbeek	2.800.000	2.126.844	673.156
Utrechtseweg Doorwerth			
Vorbereiding wegen,	50.000	36.455	13.545
riolering A4 en			
HWA H4			
Utrechtseweg Doorwerth	50.000	36.455	13.545
Jaar in gebruikname: 2026			
Airborneweg/Klein Amerikaweg Renkum			

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Wegen	190.000	176	189.824
HWA H4			
Riolering A4			
Airborneweg/Klein Amerikaweg Renkum	190.000	176	189.824
Buurt Talud Oosterbeek			
Wegen	4.328.137	2.223.458	2.104.679
Riolering A4	2.533.563	1.920.102	613.461
HWA H4	951.500	488.806	462.694
Buurt Talud Oosterbeek	7.813.200	4.632.366	3.180.834
Totaal	13.353.200	7.846.616	5.506.584

Omschrijving	Toelichting
Airborneweg /Klein Amerikaweg Renkum	De voorbereidingen voor het reconstructie project Airborneweg /Klein Amerikaweg in Renkum zijn gestart. Deze voorbereidingen duren naar verwachting tot eind 2025. Het streven is om de uitvoering te kunnen gaan starten begin 2026.
Bram Streeflandweg	Het werk is gegund en inmiddels in uitvoering. De verwachting is dat het werk in het derde kwartaal van dit jaar wordt opgeleverd.
Buurt Talud Noord Oost Oosterbeek	In 2024 zijn het riool en de wegen in de Stortweg, Reuvensweg, Van Ewijkweg en het laatste deel Veritasweg vervangen. De nieuwe openbare ruimte is aangelegd. Het groen in deze straten is in het voorjaar van 2025 aangeplant.
Stationsweg (rehabilitatie)	De uitvoering is medio 2024 gestart. De werkzaamheden worden in het tweede kwartaal van 2025 afgerond en kan de weg in gebruik worden genomen.
Utrechtseweg Doorwerth	Alle onderzoeken zijn afgerond. Het voorlopig ontwerp is opgesteld en de bewoners zijn hierover geïnformeerd. Het opstellen van het definitief ontwerp is in de afrondende fase. De aanbesteding en de start van de werkzaamheden vinden in het 2e kwartaal van 2025 plaats.

2E Verkeer

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Spoorwegonderdoorgang Wolfheze			
Bruto uitgaven	17.109.000	3.980.110	13.128.890
Bijdrage derden	11.103.000	8.882.400	2.220.600
Totaal netto	6.006.000	-4.902.290	10.908.290

Omschrijving	Toelichting
Spoorwegonderdoorgang	Als gevolg van het feit dat een eerste verzoek tot Europese subsidie in het kader van het CEF-programma niet werd gehonoreerd en als gevolg van kostenstijgingen in de markt is in november 2023 door de financierende partijen besloten om de uitgangspunten ten aanzien van onnauwkeurigheden en onzekerheden in de kostenraming aan te passen. Hierdoor was er op dat moment sprake van een relatief beperkt dekkingstekort en werd een groter risico op overschrijding van het budget geaccepteerd. Om het risico op overschrijding van het budget te dekken is in juni 2024 als financieel 'vangnet' een extra investeringskrediet van € 2,78 mln. ter beschikking gesteld. De aanbestedingsprocedure is eind 2023 gestart. Als gevolg van het feit dat ook een tweede verzoek tot Europese subsidie in het kader van het CEF-programma niet is gehonoreerd en het onverwacht hoge aanbestedingsresultaat, was het beschikbare budget onvoldoende en was er sprake van een kostenoverschrijding. Met de inzet van het in juni 2024 beschikbaar gestelde extra investeringskrediet, een extra bijdrage van het Rijk, een bestuurlijke toezegging van een extra bijdrage van de provincie Gelderland en een taakstellende besparingsopgave, is het beschikbare budget dusdanig opgehoogd en daarmee de kostenoverschrijding dusdanig teruggebracht, dat in oktober 2024 tot gunning is overgegaan. De voorbereidende werkzaamheden zijn in de tweede helft van 2024 gestart. De realisatie van de spooronderdoorgang zal medio 2025 starten. Het project zal naar verwachting in (de eerste helft van) 2027 gereed zijn.

2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2025			
Herstel de Naald	180.000		180.000
Totaal	180.000		180.000

Omschrijving	Toelichting
Herstel de Naald	In 2024 is er een krediet beschikbaar gesteld voor het herstel van de Naald. Vanwege de 80e Airborne herdenking in september en de 80e Bevrijding in mei 2025 bleek er vanuit allerlei betrokkenen de wens om de Naald als belangrijkste Airbornemonument in de huidige staat onderdeel te laten zijn van de herdenkingen. Aan die wens is tegemoet gekomen en is het herstel van de Naald doorgeschoven naar 2025.

2M Water en riolering

Projecten	Krediet	Realisatie	Vershil
Jaar in gebruikname: 2025			
Vervangingen hoofd- en minigemalen	100.000	50.314	49.686
Onderzoek aanpak bak Z en bak H	465.000	421.716	43.284
Diverse locaties hwa 2024	590.000	457.945	132.055
Besturing gemaal Van Ingeweg	50.000	14.181	35.819
Wadi Nico Bovenweg Oosterbeek	126.000		126.000
Riolvervang Bentincklaan Doorwerth	11.000	8.295	2.705
Riolvervanging Schellardweg Oosterbeek	150.000		150.000
Relinen 2025 div locaties gemeente breed	100.000	52.496	47.504
Afkoppelen deel van Nieuwe Keijenbergseweg	30.000		30.000
Riolvervanging deel van Vredenberg	25.000		25.000
Totaal	1.647.000	1.004.947	642.053

Omschrijving	Toelichting
Vervangingen hoofd- en minigemalen	Voor het vervangen van het gemaal aan de Hartenseweg is een andere locatie bepaald. Op de locatie waar het gemaal nu aanwezig is bleek vervanging niet mogelijk. Dit was in de werkvoorbereiding niet voorzien. De nieuwe locatie heeft meerdere voordelen zoals doelmatiger, veiliger en daarmee goedkoper uit kunnen voeren van het onderhoud. Voor het realiseren van deze nieuwe locatie is meer krediet (€ 47.5000) nodig dan vooraf voorzien.
Onderzoek aanpak bak Z en bak H	Voorafgaande aan het uitvoeren van het herstel aan het betonwerk van bak H wordt deze bak volledig gereinigd. Nadat deze voorziening gereinigd was werd zichtbaar dat de schade en daarmee het herstel omvangrijker was dan eerder zichtbaar op basis van visuele inspectie. Om het noodzakelijke onderhoud uit te kunnen voeren is aanvullend krediet (€ 45.000) nodig.
Diverse locaties hwa 2024	Dit project bestaat uit het herstellen en het uitvoeren van groot onderhoud aan een groot aantal infiltratievoorzieningen. In het vierde kwartaal van 2024 is de aannemer gestart met het herstel van een groot aantal voorzieningen. Deze werkzaamheden zetten zich in het eerste en tweede kwartaal van 2025 voort. Om de werking van alle voorzieningen conform de overeenkomst uit te kunnen voeren wordt de investering opgehoogd met 40.000. Oorzaak is de complexiteit van de werkzaamheden.
Besturing gemaal Van Ingeweg	De besturing van het gemaal Van Ingeweg wordt in 2025 vervangen waarna het project kan worden opgeleverd.
Wadi Nico Bovenweg Oosterbeek	Begin 2025 is de definitieve planning met de aannemer rond waarna de uitvoering kan starten. Naar verwachting worden de werkzaamheden in het tweede kwartaal van 2025 afgerond waarna het project kan worden afgesloten.
Riolvervang Bentincklaan Doorwerth	De werkzaamheden zijn nagenoeg gereed. Begin 2025 wordt het project afgerond waarna het kan worden afgesloten.
Riolvervanging Schellardweg Oosterbeek	Op basis van de beoordeling van de rioolinspecties zal een deel van de riolering in de Schellardweg vervangen worden. Op dit moment wordt integraal afgestemd om het plan verder vorm te kunnen geven. De werkzaamheden worden dit jaar uitgevoerd en opgeleverd.

Omschrijving	Toelichting
Relinen 2025 div locaties gemeente breed	In 2024 is voor meerdere jaren een aannemer gecontracteerd voor het uitvoeren van (deel)renovaties in het vuilwaterstelsel. Naar aanleiding van de rioolinspecties en de beoordeling daarvan worden voor dit jaar de locaties bepaald waar het rioolstelsel gerenoveerd moet worden. Omdat de locaties en daarmee de omvang van de renovatiewerkzaamheden nog niet volledig bekend zijn is de hoogte van deze investering een inschatting.
Afkoppelen deel van Nieuwe Keijenbergseweg	Vanuit de discipline wegen vindt onderhoud plaats aan een deel van de Nieuwe Keijenbergseweg te Renkum. Dit is een uitgelezen kans om integraal te werken en het hemelwater op dat deel van de weg af te koppelen. Door integraal te werken worden onder andere kosten bespaard en wordt de hinder voor de inwoners beperkt.
Rioolvervanging deel van Vredenberg	Vanuit de discipline wegen vinden onderhoudswerkzaamheden plaats aan de verharding op de Vredenberg te Oosterbeek. Kijkend naar de beoordelingen van de rioolinspecties is besloten om het riool op deze locatie gelijktijdig met de onderhoudswerkzaamheden vanuit wegen te vervangen. Hiermee wordt gekozen voor een integrale aanpak.

20 Groenonderhoud

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2025			
Robotmaaiers	152.404	152.404	
Hoogwerker	180.000	180.514	-514
Maaimachine Z-master profes 7500	26.462	22.807	3.655
Graafmachine	129.810	157.070	-27.260
Graflift	9.420	9.420	
Totaal	498.096	522.215	-24.119

Omschrijving	Toelichting
Robotmaaiers	De maaiers zijn geleverd.
Hoogwerker	De hoogwerker is geleverd.
Maaimachine Z-master profes 7500	De maaimachine wordt dit jaar geleverd.
Graafmachine	De graafmachine is geleverd. De overschrijding betreft niet compensabele btw, hiervan wordt nog 50% teruggevorderd.
Graflift	De graflift is geleverd.

2P Wegen, straten en pleinen

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2025			
Brug Kerkweg	450.000	90.087	359.913
Peugeot e partner wegen toezichthouder	50.000		50.000
Totaal	500.000	90.087	409.913

Omschrijving	Toelichting
Brug Kerkweg	Begin 2025 is het VO omgevormd tot een concept DO. Op dit moment zijn er gesprekken gaande met nutspartijen om te bepalen of de brug kan worden vervangen zonder ingrijpende aanpassingen aan het netwerk van kabels en leidingen. Als dit echter wel noodzakelijk is, kan dit aanzienlijke gevolgen hebben voor de planning. Afhankelijk van de beslissingen van de nutspartijen met betrekking tot het verleggen van kabels en leidingen, kan de daadwerkelijke vervanging van de brug rond de zomer plaatsvinden. Als de nutspartijen ervoor kiezen om de kabels en leidingen te verleggen, is de vervanging van de brug afhankelijk van hun planning; zij moeten eerst hun werkzaamheden afronden voordat wij de oude brug kunnen verwijderen.
Peugeot e partner wegen toezichthouder	De peugeot iIs besteld, levering volgt later dit jaar.

3D Huisvesting / Gemeentehuis

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2026			
Vorbereidingskrediet Nieuwbouw Veentjesbrug	375.000	133.378	241.622
Totaal	375.000	133.378	241.622

Omschrijving	Toelichting
Vorbereidingskrediet gemeentewerf	Er is een Programma van Eisen opgesteld en er is gestart met de selectie van het ontwerpteam waarvoor 5 partijen zijn geselecteerd. Inmiddels hebben we 5 inschrijvingen ontvangen. Definitieve gunning is in mei. Op basis van het PvE is gebleken dat het programma niet past op de huidige locatie. Dit als gevolg van onder andere opheffen dislocaties en veranderende wet- en regelgeving. Op basis van de nieuwe raming PvE, einde werk, is gebleken dat er aanvullende middelen nodig zijn waarvoor dekking is gevonden. Ook is besloten dat de nieuwe werf wordt gerealiseerd aan de overzijde van de huidige werf. Deze definitiefase heeft meer aanvullend onderzoek gekost. Daarnaast is er een nauwkeurige raming gemaakt van de kosten die gemaakt worden tot de aanvraag van het definitieve krediet. Zo dient o.a. de locatie in 2025 bouwrijp gemaakt worden. Op basis van de aangepaste raming zien we dat het voorbereidingskrediet te krap was begroot en daarom opgehoogd moet worden met € 100.000. Dit voorbereidingskrediet is onderdeel van de totale stichtingskostenraming. Op basis van het Definitief Ontwerp wordt het definitieve krediet aangevraagd bij uw raad. Dat is naar verwachting in het eerste kwartaal 2026.

Vorbereidingskredieten projecten

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Plan- en onderzoekskosten (IMVA)			
Renkum herontwikkeling A. Schweitzerschool IHP-loc	237.250	53.843	183.407
Heelsum herontwikkeling Wilhelmina park	297.567	87.378	210.189
Doorwerth herontwikkeling Rehobothschool IHP-loc	250.000	76.835	173.165
Oosterbeek herontwikkeling Talsmalaan	1	54.960	-54.959
Oosterbeek herontwikkeling gemeentehuis	50.000	12.334	37.666
Renkum herontwikkeling Klooster	170.000	197.750	-27.750
Renkum herontwikkeling Maatweg IHP-loc	120.000	108.925	11.075
Totaal	1.124.818	592.025	532.793

Omschrijving	Toelichting
Plan- en onderzoekskosten (immaterieel vast actief IMVA)	
Renkum herontwikkeling A. Schweitzerschool IHP-loc	<p>In 2023 heeft de gemeenteraad de kaders voor deze locatie geamendeerd vastgesteld. Ook is er een motie aangenomen. Hierdoor is tot op heden de tender voor deze locatie niet opgestart. Inmiddels zijn we 2 jaar verder, en moeten de kaders worden geoptimaliseerd aan de huidige situatie (meerdere varianten ter keuze voorleggen aan de gemeenteraad) om zo ook inzicht te krijgen in de winstoptimalisatie. Deze aanpassing van de kaders wordt na de zomer van 2025 met de omgeving opgepakt. De verwachting is dat deze kaders eind 2025 worden ter besluitvorming worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Voor deze actualisatie is voldoende voorbereidingskrediet aanwezig. Daarnaast: De uitplaatsing van de tijdelijke gebruikers (maatschappelijke organisaties) is inmiddels afgerond, en ook is duidelijk dat het huidige gebouw niet nodig is voor de (tijdelijke) huisvesting van de Beatrixschool. Gelet op de huidige staat van het gebouw is het niet langer verantwoord om dit te laten staan, en moet het op korte termijn worden gesloopt. In het voorbereidingskrediet is niet voorzien in de sloopkosten (incl. voorbereiding) omdat deze normaal onderdeel uitmaken van de grondexploitatie (GREX). Deze GREX kan echter nog niet worden geopend, maar langer wachten met de sloop is i.v.m. de veiligheid geen optie. De kosten die hiermee gemoeid zijn (ca. € 150.000) kunnen niet worden gedekt uit het voorbereidingskrediet. Daarom is een aanvullend voorbereidingskrediet van € 150.000 benodigd. Deze kosten wordt bij het openen van de GREX opgenomen, en worden verrekend bij de grondopbrengst van de locatie. (NB. dit betreft dus het naar voren halen van werkzaamheden (en dus ook kosten), en zijn geen nieuwe of onvoorziene kosten). De intentie is om de sloop na de zomer op te starten, zodat de school voor de jaarwisseling is gesloopt en geen risico meer vormt.</p>

Heelsum herontwikkeling Wilhelmina park	<p>In de voortgang van de herontwikkeling van de vrijkomende velden is er een nauwe samenhang met de reconstructie van het sportpark Wilhelminapark waarvan de gefuseerde voetbalvereniging SCW23 gebruik maakt. Bij de planvorming rondom het sportpark is vertraging ontstaan door het vertrek van de portefeuillehouder. gelijktijdig viel ook de ambtelijke ondersteuning helaas langdurig uit. Inmiddels zijn de gesprekken eind 2024 met SCW23 weer opgestart en worden de plannen voor optimalisatie van het sportpark doorgerekend. Parallel lopen de ecologische onderzoeken waarbij de hele locatie wordt gemonitord. Deze monitoring loopt het gehele jaar 2025 nog door. De financiering van deze onderzoeken wordt zowel betaald door het project reconstructie sportpark als herontwikkeling vrijkomende velden. Zodra de plannen voor het nieuwe sportpark definitief zijn en ook de planning rondom het nieuw te plaatsen clubgebouw duidelijk is, en we weten wanneer het oude clubgebouw niet meer gebruikt hoeft te worden wordt de planvorming voor de vrijkomende velden weer opgepakt. Tot dat moment ligt de focus op de reconstructie van het sportpark Wilhelminapark. Op het moment dat de planvorming weer wordt opgepakt zal bekeken wat de stand van zaken is met betrekking tot de stikstofproblematiek.</p>
Doorwerth herontwikkeling Rehobothschool IHP-loc	<p>Op 29 januari 2025 heeft de gemeenteraad de kaders voor de herontwikkeling van de voormalige schoollocatie vastgesteld, inclusief een voorbereidingskrediet van €250.000. In 2025 wordt een selectieprocedure in gang gezet om een projectontwikkelaar te selecteren voor de herontwikkeling.</p>
Oosterbeek herontwikkeling Talsmalaan Oosterbeek herontwikkeling gemeentehuis	<p>Voor de ontwikkelscenario's van het gemeentehuis is er een budget beschikbaar ter grootte van ongeveer € 50.000. Dit is een deel van het beschikbaar gestelde budget voor herhuisvesting en scenariostudie, zoals in oktober 2024 door uw raad besloten. Dit budget is waarschijnlijk onvoldoende om een gedegen scenariostudie, inclusief marktconsultatie en ruimtelijke studie, te bekostigen. Met de provincie zijn er gesprekken over een subsidie van maximaal € 50.000. Wanneer deze subsidie verleend wordt, is het totale budget toereikend. Mocht de subsidie niet verleend worden, dan zal u hierover geïnformeerd worden.</p>
Renkum herontwikkeling Klooster	<p>De samenwerking met de ontwikkelaar is in 2024 stopgezet aangezien de voorgenomen verkoop niet door kan gaan. De kosten die gemaakt zijn in 2024 en worden gemaakt in 2025 hebben met name betrekking op de advisering rondom de besluitvorming van het stopzetten van de voorgenomen verkoop en vervolgens de advisering over de afwikkeling met de ontwikkelaar van deze voorgenomen verkoop. Wanneer het project weer opgestart kan worden, zal er opnieuw investeringskrediet worden aangevraagd.</p>
Renkum herontwikkeling Maatweg IHP-loc	<p>De werkzaamheden voor deze ontwikkelingen zijn eind 2024 weer opgepakt. Met de voorjaarsnota 2024 is hierop voorgesorteerd en € 70.000,- additioneel voorbereidingskrediet toegekend aan het project. Ondertussen zijn de meeste haalbaarheidsonderzoeken uitgevoerd en wordt de laatste hand gelegd aan de ontwerpen die voor een kaderstelling naar de raad gaan. Daarnaast is er een subsidie van de provincie (steengoed benutten) toegekend van € 16.000 voor het onderzoek naar het hergebruik van de gymzaal. Daarnaast ondersteunt de Groene Metropool Regio (GMR) met dit haalbaarheidsonderzoek (kosteloos). Verwachting is dat het huidige budget afdoende is voor de situatie tot en met de kaderstelling. Daarna zal er voor de tenderprocedure en het vervolg additioneel investeringskrediet worden aangevraagd.</p>

Reserves

Staat van reserves	Begin stand 2025	Resultaat 2024	Storting	Onttrekking	End stand 2025
Algemene reserve	6.009	2.974	0	-571	8.413
Weerstandsreserve	7.449	0	0	0	7.449
Algemene reserve	13.458	2.974	0	-571	15.862
Sociaal domein	388	0	363	-397	354
Landschap basisplan	158	0	0	0	158
Algemene uitkering	121	0	0	-25	96
ICT	1.334	0	0	0	1.334
MUP	352	0	13	-50	315
Onderhoud gebouwen	4.715	0	712	-89	5.338
Bedrijventerreinen	37	0	0	0	37
Onderwijshuisvesting	352	0	165	-46	471
Wegen	410	0	125	-125	410
Herstelkosten sleuven en lasgaten	50	0	0	0	50
Openbare verlichting	297	0	0	-61	236
Kapitaallasten vastgoed	197	0	-11	-34	152
Kapitaallasten OHV	197	0	0	0	197
Integratie	691	0	0	-60	631
Projecten	1.374	0	145	-440	1.079
Beschermd wonen	902	0	206	-288	820
Organisatie	631	0	0	-229	402
Toegankelijkheid bossen	511	0	0	0	511
Groot onderhoud wegen	917	0	0	-98	819
Bestemmingsreserve	13.634	0	1.718	-1.944	13.409
totaal	27.092	2.974	1.718	-2.514	29.270

Algemene reserve

Algemene reserve	Storting	Onttrekking
Omschrijving		
<i>Voorjaarsnota 2025</i>		
Concertzaal, budget voorbereiding aanbesteding		-98
Correctie amendement begroting 2025		-473
<i>Totaal Voorjaarsnota 2025</i>		-571
Totaal reserve		-571

Bestemmingsreserve

Sociaal domein			
Omschrijving	Storting	Onttrekking	
<i>Primitieve begroting</i>			
Originele begroting	288	-159	
<i>Totaal Primitieve begroting</i>	<i>288</i>	<i>-159</i>	
<i>Voorjaarsnota 2025</i>			
Actieplan Team Zorg		-238	
Arbeidsmarktondersteuning	45		
Participatie-WSW	30		
<i>Totaal Voorjaarsnota 2025</i>	<i>75</i>	<i>-238</i>	
Totaal reserve	363	-397	

Beschermd wonen			
Omschrijving	Storting	Onttrekking	
<i>Primitieve begroting</i>			
Originele begroting	206	-288	
<i>Totaal Primitieve begroting</i>	<i>206</i>	<i>-288</i>	
Totaal reserve	206	-288	

Algemene uitkering			
Omschrijving	Storting	Onttrekking	
<i>Voorjaarsnota 2025</i>			
Inzet GSF		-25	
<i>Totaal Voorjaarsnota 2025</i>		<i>-25</i>	
Totaal reserve		-25	

MUP			
Omschrijving	Storting	Onttrekking	
<i>Primitieve begroting</i>			
Originele begroting	13	-21	
<i>Totaal Primitieve begroting</i>	<i>13</i>	<i>-21</i>	
<i>Voorjaarsnota 2025</i>			
Mobiliteitsvisie experimenten en monitoring		-18	
Perron bus		-12	
<i>Totaal Voorjaarsnota 2025</i>		<i>-30</i>	
Totaal reserve	13	-50	

Onderhoud gebouwen

Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Primitieve begroting</i>		
Originele begroting	712	-89
<i>Totaal Primitieve begroting</i>	<i>712</i>	<i>-89</i>
Totaal reserve	712	-89

Onderwijshuisvesting

Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Primitieve begroting</i>		
Originele begroting	165	-41
<i>Totaal Primitieve begroting</i>	<i>165</i>	<i>-41</i>
<i>Voorjaarsnota 2025</i>		
1B Doorwerth reserve onderwijshuisvesting		-4
<i>Totaal Voorjaarsnota 2025</i>		<i>-4</i>
Totaal reserve	165	-46

Wegen

Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Primitieve begroting</i>		
Originele begroting	125	
<i>Totaal Primitieve begroting</i>	<i>125</i>	
<i>Voorjaarsnota 2025</i>		
Wegen reserve kapitaallasten		-125
<i>Totaal Voorjaarsnota 2025</i>		<i>-125</i>
Totaal reserve	125	-125

Openbare verlichting

Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Primitieve begroting</i>		
Originele begroting		-61
<i>Totaal Primitieve begroting</i>		<i>-61</i>
Totaal reserve		-61

Kapitaallasten vastgoed		
Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Primitieve begroting</i>		
Originele begroting		-34
<i>Totaal Primitieve begroting</i>		-34
<i>Voorjaarsnota 2025</i>		
Vrijval verliesvoorziening Veentjesbrug	-11	
<i>Totaal Voorjaarsnota 2025</i>	-11	
Totaal reserve	-11	-34

Integratie		
Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Primitieve begroting</i>		
Originele begroting		-44
<i>Totaal Primitieve begroting</i>		-44
<i>Voorjaarsnota 2025</i>		
Taalhuis 3 jarige dekking uit reserve inburgering		-16
<i>Totaal Voorjaarsnota 2025</i>		-16
Totaal reserve		-60

Projecten		
Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Primitieve begroting</i>		
Originele begroting	145	-345
<i>Totaal Primitieve begroting</i>	145	-345
<i>Voorjaarsnota 2025</i>		
Vrijval reserve Projecten		-19
Civiele kunstwerken		-8
Bomenverordening		-26
Groenbeheer		-42
<i>Totaal Voorjaarsnota 2025</i>		-95
Totaal reserve	145	-440

Kapitaallasten OHV

Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Primitieve begroting</i>		
Originele begroting	1.965	
<i>Totaal Primitieve begroting</i>	<i>1.965</i>	
<i>Voorjaarsnota 2025</i>		
Reserve kapitaallasten IHP	-1.965	
<i>Totaal Voorjaarsnota 2025</i>	<i>-1.965</i>	
Totaal reserve		

Organisatie

Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Voorjaarsnota 2025</i>		
Programmamanager verzelfstandiging sportparken		-50
Formatie voor wachtlijstteam WMO		-179
<i>Totaal Voorjaarsnota 2025</i>		<i>-229</i>
Totaal reserve		-229

Groot onderhoud wegen

Omschrijving	Storting	Onttrekking
<i>Voorjaarsnota 2025</i>		
Groot onderhoud wegen		-98
<i>Totaal Voorjaarsnota 2025</i>		<i>-98</i>
Totaal reserve		-98

Bijlage 1 Overzicht van baten en lasten per taakveld

Taakveld	2025	2026	2027	2028
0.1 Bestuur	1.517	1.449	1.399	1.399
Lasten	1.612	1.449	1.399	1.399
Baten	-95	0	0	0
0.10 Mutaties reserves	2.508	-712	63	445
Lasten	3.881	774	850	1.180
Baten	-1.373	-1.487	-787	-735
0.11 Res. v.de rek. van baten lasten	239	901	887	1.070
Baten	239	901	887	1.070
0.2 Burgerzaken	206	206	206	206
Lasten	786	786	786	786
Baten	-580	-580	-580	-580
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	241	241	231	230
Lasten	444	444	433	433
Baten	-203	-203	-203	-203
0.4 Overhead	16.468	16.282	16.617	16.490
Lasten	16.881	16.694	17.030	16.902
Baten	-412	-412	-412	-412
0.5 Treasury	-1.091	-1.007	-990	-962
Lasten	1.685	2.070	2.565	2.593
Baten	-2.775	-3.077	-3.554	-3.555
0.61 OZB woningen	-9.486	-9.687	-9.954	-10.207
Lasten	99	99	99	99
Baten	-9.585	-9.786	-10.053	-10.306
0.62 OZB niet-woningen	-4.310	-3.941	-4.509	-4.608
Baten	-4.310	-3.941	-4.509	-4.608
0.64 Belastingen overig	321	321	321	321
Lasten	437	437	437	437
Baten	-117	-117	-117	-117
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	-63.403	-62.464	-64.740	-67.093
Baten	-63.403	-62.464	-64.740	-67.093
0.8 Overige baten en lasten	2.698	4.951	7.748	10.402
Lasten	2.698	4.951	7.748	10.402
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.615	2.625	2.647	2.645
Lasten	2.617	2.627	2.649	2.647
Baten	-2	-2	-2	-2
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.282	1.281	1.280	1.280
Lasten	1.282	1.281	1.280	1.280
Baten	0	0	0	0
2.1 Verkeer en vervoer	5.091	5.319	5.551	5.627
Lasten	5.140	5.368	5.599	5.675
Baten	-49	-49	-49	-49
2.2 Parkeren	1	1	1	1

Taakveld	2025	2026	2027	2028
Lasten	28	28	28	28
Baten	-27	-27	-27	-27
2.5 Openbaar vervoer	30	30	30	30
Lasten	77	77	77	77
Baten	-46	-46	-46	-46
3.1 Economische ontwikkeling	334	289	289	289
Lasten	334	289	289	289
Baten	0	0	0	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	64	64	64	63
Lasten	74	73	73	73
Baten	-10	-10	-10	-10
3.4 Economische promotie	-500	-519	-542	-628
Lasten	298	299	299	236
Baten	-798	-818	-841	-863
4.2 Onderwijshuisvesting	-41	2.053	2.122	2.151
Lasten	2.713	2.399	2.551	2.581
Baten	-2.754	-347	-430	-430
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.114	1.114	1.114	1.114
Lasten	1.417	1.417	1.417	1.417
Baten	-303	-303	-303	-303
5.1 Sportbeleid en activering	164	164	164	164
Lasten	324	315	165	165
Baten	-160	-151	-1	-1
5.2 Sportaccommodaties	1.935	1.984	1.981	1.977
Lasten	2.054	2.103	2.101	2.096
Baten	-119	-119	-119	-119
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	346	321	300	279
Lasten	406	381	360	339
Baten	-60	-60	-60	-60
5.4 Musea	137	130	123	118
Lasten	137	130	123	118
5.5 Cultureel erfgoed	35	35	35	35
Lasten	35	35	35	35
5.6 Media	791	791	691	691
Lasten	791	791	691	691
5.7 Openbaar groen en recreatie	2.608	2.624	2.595	2.604
Lasten	2.643	2.658	2.629	2.638
Baten	-34	-34	-34	-34
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	2.980	2.849	2.844	2.842
Lasten	9.581	3.352	3.302	3.201
Baten	-6.600	-503	-459	-359
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorz.Wmo	246	246	246	246

Taakveld	2025	2026	2027	2028
Lasten	246	246	246	246
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorz. je	91	91	91	91
Lasten	91	91	91	91
6.23 Toegang/eerstelijnsvoorz.integr	31	31	31	31
Lasten	31	31	31	31
6.3 Inkomensregelingen	3.621	3.568	3.570	3.572
Lasten	12.658	12.605	12.608	12.610
Baten	-9.037	-9.037	-9.037	-9.037
6.4 WSW en beschut werk	2.131	2.044	1.987	2.013
Lasten	2.461	2.374	2.317	2.343
Baten	-330	-330	-330	-330
6.5 Arbeidsparticipatie	1.333	1.359	1.373	1.378
Lasten	1.333	1.359	1.373	1.378
6.60 hulpmiddelen en diensten (Wmo)	1.729	1.715	1.715	1.715
Lasten	1.813	1.799	1.799	1.799
Baten	-84	-84	-84	-84
6.711 Huishoudelijk hulp (Wmo)	3.281	2.675	2.593	2.593
Lasten	3.281	2.675	2.593	2.593
6.712 Begeleiding (Wmo)	4.294	3.990	4.150	4.320
Lasten	4.294	3.990	4.150	4.320
6.713 Dagbesteding (Wmo)	594	594	594	594
Lasten	594	594	594	594
6.714 Ov.maatwerkarrangement (Wmo)	-235	-235	-235	-235
Baten	-235	-235	-235	-235
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	104	104	104	104
Lasten	104	104	104	104
6.752 jeugdhulp ambulant regionaal	8.403	8.402	8.405	8.408
Lasten	8.403	8.402	8.405	8.408
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	-23	-703	-749	-720
Lasten	-23	-703	-749	-720
6.762 Jeugdhulp met verblijf regiona	3.445	3.445	3.445	3.445
Lasten	3.445	3.445	3.445	3.445
6.763 Jeugdhulp met verblijf landeli	346	-334	-380	-351
Lasten	346	-334	-380	-351
6.791 PGB Wmo	402	402	402	402
Lasten	402	402	402	402
6.792 PGB Jeugd	337	337	337	337
Lasten	337	337	337	337
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	-304	1	-448	-751
Lasten	278	338	967	1.521
Baten	-582	-337	-1.415	-2.272
6.812 Maatsch.- en vrouwenopvang Wmo	79	69	69	69
Lasten	89	79	69	69
Baten	-10	-10	0	0
6.821 Jeugdbescherming	615	615	615	615

Taakveld	2025	2026	2027	2028
Lasten	615	615	615	615
6.822 Jeugdreclassering	123	123	123	123
Lasten	123	123	123	123
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	1.564	1.484	1.484	1.484
Lasten	1.564	1.484	1.484	1.484
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	1.456	1.372	1.372	1.372
Lasten	1.456	1.372	1.372	1.372
7.1 Volksgezondheid	851	870	921	921
Lasten	1.152	1.085	921	921
Baten	-301	-215	0	0
7.2 Riolering	-1.677	-1.688	-1.695	-1.698
Lasten	3.956	4.165	4.462	4.593
Baten	-5.633	-5.853	-6.157	-6.291
7.3 Afval	-1.122	-1.497	-1.497	-1.459
Lasten	3.607	3.228	3.216	3.207
Baten	-4.729	-4.725	-4.713	-4.666
7.4 Milieubeheer	1.000	978	914	913
Lasten	2.199	1.663	1.599	1.598
Baten	-1.198	-685	-685	-685
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	68	69	70	71
Lasten	419	420	421	422
Baten	-351	-351	-351	-351
8.1 Ruimte en leefomgeving	890	912	881	829
Lasten	931	953	922	870
Baten	-41	-41	-41	-41
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	198	68	-127	-457
Lasten	520	440	440	440
Baten	-322	-372	-567	-897
8.3 Wonen en bouwen	1.235	1.201	1.071	1.049
Lasten	2.003	1.941	1.830	1.814
Baten	-768	-739	-759	-765